Azg
Ազգ
13 ՄԱՐՏ 2002 ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 46 (2491)

Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հանդիպումներն օգտակար են եւ կարեւոր

Ինչպես բազմիցս նշվել է, Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների երկկողմ հանդիպումները օգտակար են եղել եւ շարունակում են պահպանել իրենց կարեւորությունը: Այդ մասին «Դե ֆակտո»-ին հայտնեց ՀՀ նախագահի մամլո քարտուղար Վահե Գաբրիելյանը՝ պատասխանելով Քոչարյան-Ալիեւ երկխոսության շարունակման նպատակահարմարության մասին հարցին:

Թեեւ դրանք առայժմ չեն հանգեցրել գլխավոր հարցի լուծման առթիվ վերջնական համաձայնության, անժխտելի է դրանց դերը հակամարտության կողմերի միմյանց դիրքորոշումներին ավելի լավ ծանոթանալու, լուծման հնարավոր տարբերակներն առավել անկաշկանդ քննարկելու եւ, որ ամենակարեւորն է՝ զինադադարի պահպանման գործում: Այնուհանդերձ, ակնհայտ է, որ կա դրանց արդյունավետությունը մեծացնելու, բանակցային գործընթացն առավել կանոնավոր հիմքերի վրա դնելու անհրաժեշտություն:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Վաշինգտոնը չի խրախուսում Իրան-Հայաստան գազատարի շինարարությունը

Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյը Երեւան-Թեհրան հարաբերությունների մասին

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱՍՆԱԲԵՅԱՆ

Փետրվարի սկզբին «Ազգը» գրավոր հարցերով դիմեց Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյին հայ-իրանական սերտ եւ բարեկամական հարաբերությունների վերաբերյալ ամերիկյան կողմի մեկնաբանություններն ստանալու ակնկալիքով: «Դեսպանի շատ ծանրաբեռնված գրաֆիկի պատճառով մենք պատասխաններն ուղարկում ենք այսքան ուշացումով: Նույն պատճառով հնարավոր չէ կազմակերպել բանավոր հարցազրույց եւ պատասխաններն ուղարկում ենք գրավոր: Հուսով ենք, դրանք կծառայեն նպատակին», դեսպանի պատասխաններին կից մեզ ուղարկված նամակում տեղեկացնում է ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպանության հասարակայնության հետ կապերի պատասխանատու Ջոն Բալյանը:

– Պարոն դեսպան, ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշն ամերիկացի ժողովրդին հղած տարեկան զեկույցում Իրանը, Իրաքը եւ Հյուսիսային Կորեան անվանեց «չարիքի առանցք»: Ինչքա՞ն է Հայաստանի մերձակա հարեւան Իրանը ԱՄՆ կողմից ռմբահարելու հավանականությունը:

– Ժողովրդին ուղղված իր տարեկան զեկույցում նախագահ Բուշը մոյնացրեց այսօրվա աշխարհին սպառնացող վտանգի եւ անկայունության երկու հիմնական աղբյուրներ՝ զանգվածային բնաջնջման զենքի տարածում եւ ահաբեկչություն: Այս երկու սպառնալիքներն ուղղակիորեն միմյանց լրացնում են. մի շարք պետություններ, որոնք որոնում են միջուկային, քիմիական եւ կենսաբանական զենքեր, աջակցում են ահաբեկչությանը: Հյուսիսային Կորեան, Իրանը եւ Իրաքն ագրեսիվ կերպով ձգտում են ունենալ զանգվածային բնաջնջման զենքեր:

Տես էջ 2

Երեկ դեսպան Օրդուեյը (կենտրոնում) Կարմիր խաչի հայկական ընկերությանը հանձնեց արտակարգ իրավիճակների համար նախատեսված 1800 առարկա (վրաններ, հատուկ կոստյումներ, բժշկական պարագաներ եւ այլն), որ տրամադրել է ամերիկյան կառավարությունը:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԱՅՑ

Մոսկվայում հանդիպեցին Ռուսաստանի եւ Հայաստանի ԱԳ նախարարները

Երեկ աշխատանքային այցով Մոսկվա ժամանած ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը հանդիպել է իր ռուս պատասխանակից Իգոր Իվանովին: «Անցել է տասը տարի այն օրից, երբ Ռուսաստանն ու Հայաստանը հաստատեցին դիվանագիտական հարաբերություններ, եւ սա լավ առիթ է գնահատելու մեր երկու երկրների անցած ճանապարհը, ինչպես նաեւ կարծիքներ փոխանակելու, թե ինչպես պետք է զարգանա մեր համագործակցությունը», բացելով արտգործնախարար Օսկանյանի հետ հանդիպումը՝ հայտարարել է Իվանովը: Պատասխան խոսքում ՀՀ արտգործնախարարը ընդգծել է, որ Հայաստանի ղեկավարությունը մտադիր է առաջիկայում եւս զարգացնել Ռուսաստանի հետ հարաբերությունները ռազմավարական գործընկերությունը խորացնելու նպատակով: «Մեր կարծիքով, Ռուսաստանը կարեւոր դեր է խաղում հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման քաղաքական գործընթացում, եւ ես կարծում եմ, որ ներկա բանակցությունները կօժանդակեն այդ խնդրի խաղաղ կարգավորումը գտնելու առումով», ասել է Օսկանյանը:

Օսկանյան-Իվանով հանդիպման այլ մանրամասներ չեն հաղորդվում:

Մոսկվայում տպավորվում են ՀՀ արտգործնախարարի հանդիպումները Ռուսաստանի հայկական սփյուռքի ներկայացուցիչների հետ:

Պեր Գարբոն. 1,5 մլն մարդկանց ոչնչացումը կոչվում է ցեղասպանություն

ՍԿԿԱԲ, 12 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏՊԱՆ: «Եթե մեկ ու կես միլիոն հայ սպանվել է՝ դրա անունը ցեղասպանություն է»,-հայտարարել է Հայոց ցեղասպանության առնչությամբ Եվրախորհրդարանում ընդունված զեկուցագրի հեղինակ Պեր Գարբոնը:

«Ջումհուրիեթ» օրաթերթի թղթակից Լեյլա Թավշանօղլուին տված հարցազրույցում նա նշել է, որ «միջազգային հանրային կարծիքը դրական չի վերաբերվում այն պետություններին, որոնք չեն ընդունում ճշմարտությունը»: Դիվանագետը շեշտել է, որ ինքը կողմնակից է Թուրքիայի անդամակցությանը Եվրամիությանը, բայց հավատում է, որ Հայոց ցեղասպանության ժխտումը մեծ արգելք է այդ գործընթացի համար:

Գարբոնը հայտարարել է, որ չի ընդունում այսօրվա թուրք ղեկավարների դիրքորոշումը, որոնք ընտրել են ցեղասպանությունը ուրանալու ուղին: Նրա խոսքերով, եթե Թուրքիայում փոխվել է վարչակազմը, ապա անհասկանալի է Թուրքիայի իշխանությունների ժխտողական կեցվածքը:

Խորհրդարանականը նաեւ նշել է, որ իր նպատակը հայանպաստ զեկուցագիր պատրաստելը չի եղել, քանի որ զեկուցագրում կան նաեւ Հայաստանին դատապարտող դրույթներ ղարաբաղյան հակամարտության կապակցությամբ:

«Ես գիտեմ, թե ինչպիսի պայմաններ են եղել Անատոլիայում 1-ին համաշխարհային պատերազմի ընթացքում: Հայերը սխալ ժամանակաշրջանում եւ սխալ տեղ էին գտնվում: Օսմանյան պետությունը փլուզման եզրին էր, եւ որոշ հայեր մտադիր էին անկախ պետություն հիմնել: Բայց մեկ ու կես միլիոն մարդկանց ոչնչացումն իմ բառարանում կոչվում է ցեղասպանություն»,-հայտարարել է Եվրախորհրդարանի անդամը:

Գարբոնը մերժել է այն տեսակետը, թե ցեղասպանության ճանաչման գործընթացի հիմքում ընկած է նյութական փոխհատուցման հասնելու նպատակը:

Ղարաբաղյան հարցի առնչությամբ խորհրդարանականը հայտարարել է, որ իր կարծիքով Ղարաբաղը կարող է անկախ լինել եւ արտաքին հարաբերություններով կապվել Ադրբեջանի հետ:

Մահացավ Կիպրոսի նախկին նախագահ Սփիրոս Կիպրիանուն

Երեկ հետմիջօրեին 69 տարեկանում քաղցկեղից մահացավ Կիպրոսի Հանրապետության նախկին նախագահ եւ խորհրդարանի նախկին խոսնակ Սփիրոս Կիպրիանուն: Նա առաջին միջազգային անձնավորությունն էր, որ 60-ական թվականներին, երբ դեռեւս արտգործնախարար էր, ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի ամբիոնից հայտարարեց Հայոց ցեղասպանությունը միջազգայնորեն ճանաչելու անհրաժեշտության մասին: 1977 թ.-ին, երբ մահացավ նախագահ Մակարիոս արքեպիսկոպոսը, նախագահական պատասխանում վերջինիս հաջորդեց Կիպրիանուն, որն այն ժամանակ Կիպրոսի խորհրդարանի խոսնակն էր: Իսկ մեկ տարի անց նա արդեն ընտրվեց երկրի նախագահ:

Այդ պատասխանում Կիպրիանուն մեծապես օգնեց թուրքական գրավման տակ իրենց եկեղեցիներն ու դպրոցները կորցրած տեղի հայերին, պետության կողմից նրանց անվճար հողատարածքներ ու գումար տրամադրելով նոր եկեղեցու եւ դպրոցաշենքերի համար: «Կիպրիանուի մահը մեծ կորուստ է նաեւ կիպրահայության եւ համայն հայության համար», երեկ մեր թերթին հաղորդեց Կիպրոսի խորհրդարանում հայ համայնքի ներկայացուցիչ Պետրոս Գալայճյանը:

ԻՍՐԱՅԵԼ-ՊԱՂԵՍՏԻՆ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Իսրայելի բանակը գործում է աննախադեպ ագրեսիվությամբ

Կոֆի Անանի կոչը հակամարտ կողմերին

Պաղեստինի առաջնորդ Յասեր Արաֆաթին Ռամալլայում շրջափակումից ազատ արձակելու մասին Իսրայելի կառավարության որոշման թանձրը դեռ չէր չորացել, երբ երեկ առավոտյան սկսվեցին իսրայելական 100 տանկերի լայնածավալ գործողությունները Պաղեստինի Գազայի հատվածում եւ Ռամալլայում: Երուսաղեմի պատասխանական աղբյուրների գնահատմամբ, նման հարձակում չէր եղել լիբանանյան պատերազմից ի վեր:

Ռամալլայում իսրայելական տանկերն անխնա ավերել են բազմաթիվ տներ: Իսրայելի զինվորները Գազայի հատվածում 16–45 տարեկան տղամարդկանց սկսել են հանձնվել: Ռազմական ակտիվ գործողություններ են ծավալվել հատկապես Պաղեստինի ճամբարներում, որի արդյունքում ավելի քան 30 պաղեստինցիներ զոհվել են, իսկ 70-ից ավելի՝ վիրավորվել:

«Համաս» պաղեստինյան ծայրահեղական շարժումը կեսօրին հայտարարեց, որ վրեժխնդիր է լինելու յուրաքանչյուր զոհված պաղեստինցու համար: Արդարեւ, կեսօրից հետո Իսրայելի հյուսիսում, Լիբանանի սահմանին մոտիկ, դեռեւս անհայտ անձինք կրակ բացեցին հրեաների ավտոմեքենաների վրա եւ սպանեցին առնվազն 7 հոգու:

ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդում անդրադառնալով Միջին Արեւելքում ստեղծված ծանր վիճակին, գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը ռազմական ու ահաբեկչական գործողություններից ձեռնպահ մնալու եւ շուտափույթ բանակցություններ ձեռնարկելու կոչ ուղղեց թե՛ պաղեստինցիներին, թե՛ իսրայելցիներին: Առաջիններին ուղղելով խոսքը նա ընդունեց անկախ պետություն ունենալու պաղեստինցիների «անուրանալի իրավունքը», իսկ իսրայելցիների համար ասաց, որ նրանք էլ ունեն «միջազգայնորեն ընդունված իրենց երկրի սահմաններում խաղաղ եւ ապահով ապրելու անբռնաբարելի իրավունք»:

Մյուս կողմից, Սաուդյան Արաբիան երեկ հայտնեց Մ. Նահանգներին, որ եթե Իսրայելը Յասեր Արաֆաթին թույլ չտա մասնակցել մարտի վերջին Բեյրութում կայանալիք արաբական երկրների խորհրդաժողովին, ապա իրենք խոստանում են այն վերածել հակաիսրայելական համաժողովի: Կարծիք կա, որ եթե Արաֆաթը չմասնակցի այդ համաժողովին, ապա սաուդյան թագաժառանգ Համիդ Աբդալլան կհրաժարվի ներկայացնել Մերձավոր Արեւելքում խաղաղություն հաստատելու իր ծրագիրը:

Ռ. Պ.

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՈՒԱԿ Հանրաքեսական վարչությունում

Երեկ տեղի ունեցավ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության հերթական նիստը: Լսվեց վարչության անդամ ընկեր Մհեր Մելիք-Բախշյանի հաշվետվությունը 2000 թ. դեկտեմբերից իր կողմից իրականացված աշխատանքների վերաբերյալ: Ի գիտություն ընդունելով ընկ. Մելիք-Բախշյանի զեկուցումը, վարչությունը նպատակահարմար գտավ որակապես բարելավել երիտասարդության շրջանում իրականացվող գործունեությունը, այն բնագավառի, որի պատասխանատուն է զեկուցողը:

ՀՈՒԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը ներկայացրեց Հայաստան-սփյուռք 2-րդ համահայկական խորհրդաժողովի մասին օրակարգային հարցը: Կուսակցության ղեկավար մարմինը կարևորելով մայիսի 27-28-ը նախատեսվող այդ ձեռնարկը, անհրաժեշտ գտավ կազմակերպական բնույթի աշխատանք տանել ՌԱԿ կենտրոնական վարչության եւ ՌԱԿ արտերկրի շրջանակների հետ համաժողովը իրապես համազգային հնչեղության հավաքի վերածելու ուղղությամբ: Ժողովում նշվեց, որ ՀՀ արտգործնախարարությունը պարբերաբար խորհրդակցություններ է անցկացնում ավանդական կուսակցությունների ներկայացուցիչների հետ, որոնց ընթացքում քննարկվում են խորհրդաժողովի օրակարգը եւ բաժանմունքների աշխատանքների բովանդակությունը:

ՀՈՒԱԿ Հանրապետական վարչությունը քննարկեց կազմակերպական մի շարք այլ հարցեր:

Նախագահը մասնակցում է թերագումները եւ բյուրոկրատական խաչբուկները

Աշխատանքային խորհրդակցություն խաղաքաղաքացիներում

Երեւանի խաղաղաքաղաքացիներում երեկ տեղի ունեցած աշխատանքային խորհրդակցությանը մասնակցում էր ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Քննարկվեցին մայրաքաղաքին առնչվող կարեւոր խնդիրներ, սակայն հիմնական թեման խաղաքաղաքացիներին էր վերաբերում: Քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանը հանդիսացավ Հանրապետության նախագահին ներկայացրեց 2001 թվականի աշխատանքները անցած տարին անվանելով խաղաքաղաքացիական խնդիրների առաջադրման տարի, իսկ 2002 թվականը, նրա խոսքերով, լինելու է այդ խնդիրների, կոնկրետ ծրագրերի իրականացման տարի: Քաղաքապետի խոսքերով՝ 2002 թվականին Երեւանը կդառնա երբեմնի բարի ավանդույթները հիշեցնող շինհրապարակ, սակայն այս խնդրի իրականացումը մեծապես ներդնողներից է կախված, ուստի առավել նպաստավոր պայմանների ստեղծումը Ռոբերտ Նազարյանը գերխնդիր է համարում:

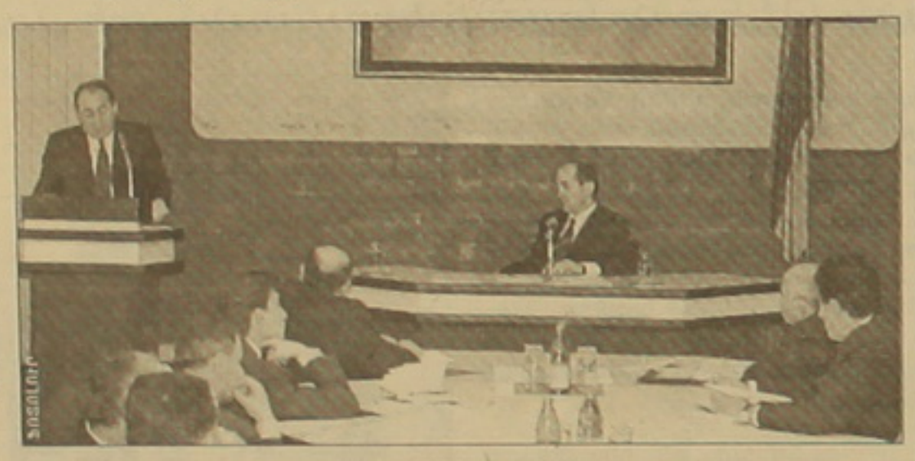

2001 թվականին նախկինում վարձակալության տրված հողատարածքներից գանձված վարձավճարների ընդհանուր գումարը 153 մլն դրամով գերազանցել է 2000 թ. ցուցանիշը: Քաղաքապետը կարեւորեց մայրաքաղաքի հողատարածքների աճուրդով եւ մրցույթով կատարվող վաճառքը, ինչը նպաստում է հողի արժեւորմանն ու շուկայի ձեւավորմանը: Միայն Հյուսիսային պողոտայի կառուցապատման համար 5600 քառակուսի մետր վաճառքից գանձվել է 2 մլն 300 հազար դոլար:

Հանդիպման նախագահը նկատեց, որ իրոք, 2000 թ. համեմատությամբ անցած տարի հողատարածքների օտարումից եւ վարձակալությունից ստացված գումարները շատ են եղել: Ռ. Քոչարյանը քաղաքապետարանի ներդրումների փոխհարաբերությունները կանոնակարգել է անհրաժեշտ: Ռ. Քոչարյանը քաղաքապետարանի առողջապահության ոլորտի պատասխանատուին հարց ուղղեց մայրաքաղաքի 14-րդ պոլիկլինիկայի գործադուլի առնչությամբ: Այդ ինչպե՞ս է, որ տարբեր բուժհիմնարկներում աշխատավարձերի պարտքերը տարբերվում են իրարից: Նախագահը հանձնարարեց պատասխանատուներին մի շարք հարցեր ուղղեց, մասնագիտ արեց թերացումները եւ հանձնարարականներ տվեց: Մասնավորապես, մայրաքաղաքի տարածքում գտնվող սեփականաշնորհված կիսավարտ շենքերի հարցում հանձնարարեց հետամուտ լինել կամ ստիպելով վերջացնել շինարարությունը, կամ էլ վերավաճառել եւ ավելի պատասխանատու անձի հանձնել: Նախագահն անդրադարձավ նաեւ քաղաքապետարանում առկա բյուրոկրատական խաչբուկներին: Շարային քաղաքացիների եւ չինովնիկների փոխհարաբերությունները կանոնակարգել է անհրաժեշտ: Ռ. Քոչարյանը քաղաքապետարանի առողջապահության ոլորտի պատասխանատուին հարց ուղղեց մայրաքաղաքի 14-րդ պոլիկլինիկայի գործադուլի առնչությամբ: Այդ ինչպե՞ս է, որ տարբեր բուժհիմնարկներում աշխատավարձերի պարտքերը տարբերվում են իրարից: Նախագահը հանձնարարեց

ՄԱՌԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Վաշինգտոնը չի խրախուսում ...

Սկիզբը էջ 1

Մեր հետաքրքրող գործողությունները նպատակ են հետապնդում, որ այս երկրներն ահաբեկչության դեմ պայքարում միանան համաշխարհային ընկերակցության մեծամասնությանը եւ զերծ մնան զանգվածային բնաջնջման զենքեր ձեռք բերելու փորձերից: Նախագահ Բուշը կոչ արեց մեր գործընկերներին եւ դաշնակիցներին այժմ միանալ մեզ՝ կանխելու, որ այդ վարչակարգերը զանգվածային բնաջնջման զենքեր ձեռք բերեն կամ օգտագործեն՝ ուղղակիորեն կամ ահաբեկիչ միջնորդների միջոցով:

– Ընդհանուր առմամբ, Հայաստանը եւ Իրանը բարեկամ, սահմանակից պետություններ են: Ինչպե՞ս են Երեւան-Թեհրան սերտ կապերն անդրադառնում Հայաստան-ԱՄՆ հարաբերությունների վրա, հաշվի առնելով ԱՄՆ-Իրան լարվածությունը:

– Բաց սահմանների եւ հաղորդակցման հանգույցների, տարածաշրջանի բոլոր պետությունների միջեւ խաղաղ հարաբերություններին աջակցելը մեր քաղաքականությունն է: Հետեւաբար, մենք դեմ չենք Հայաստանի եւ Իրանի սովորական տնտեսական կապերին: Այդուհանդերձ, մենք խիստ մտահոգված ենք, որ Իրանն աջակցում է ահաբեկչությանը, ձեռք բերում զանգվածային բնաջնջման զենքեր: Քանի որ Հայաստանն Իրանի մերձավորագույն հարեւաններից է, ես պարզապես ակնկալում եմ, որ սրանք Հայաստանի համար նույնպես մտահոգիչ հարցեր են:

– Պրն դեսպան, ինչպիսի՞ դիրքորոշում ունի ԱՄՆ-ը Իրան-Հայաստան գազամուղի շինարարության վերաբերյալ:

– Ինչպես ընդգծված է նախագահ Բուշի հայտարարության մեջ, մենք խիստ մտահոգված ենք, որ Իրանն աջակցում է ահաբեկչությանը եւ հետամուտ է զանգվածային բնաջնջման զենքեր ձեռք բերելուն: Այս մտահոգությունների լույսի ներքո մենք ընդդիմանում ենք Իրանի նավթի եւ գազի ոլորտում ներդրումներին: Սա մի դիրքորոշում է, որն ամրագրված է օրենքով, ինչպես նաեւ քաղաքականությամբ: Մենք շատ լավ հասկանում ենք Հայաստանի էներգետիկ դժվար վիճակը եւ ԱՄՆ կառավարության հետ աշխատումենք բարելավել էներգետիկ իրավիճակն այս երկրում: Այնուամենայնիվ, մեր դիրքորոշումն է չաջակցել Իրանի միջոցով կամ Իրանից եկող գազատարի շինարարությանը ցանկացած ներդրման:

Յուրաքանչյուր ընտրող ունի մեկ ձայնի իրավունք (իսկ ոմանք երկո՞ւ)

Այս տարի լրանում է տեղական ինքնակառավարման մարմինների պատգամավորման եռամյա ժամկետը: Հայաստանի համայնքների մոտ 40 տոկոսում ընտրությունները կլինեն մայիսի վերջին, մնացյալը՝ հոկտեմբերի 20-ին, որպեսզի ամեն դեպքում պահպանվի ընտրական օրենսգրքի 135 հոդվածի 1-ին կետով սահմանված պահանջը: Այն վերաբերում է տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների կազմակերպման ժամկետներին: Ըստ դրա, մինչեւ լիազորությունների դադարեցումը ոչ ուշ, քան 30 օրվա ընթացքում պիտի անցկացվեն ընտրությունները:

Ինչպես տեղեկացանք Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի քարտուղար Ա. Զուրաբյանից, մինչեւ 2002 թ.-ի սեպտեմբեր հերթական ընտրություններ կլինեն Երեւանի 3 համայնքներում՝ Դավիթաշեն, Մալաթիա-Սեբաստիա եւ Նորք-Մարաշ (քանի որ վերջինս կարող է միավորվել Կենտրոն համայնքի հետ, ապա, այս առումով, ընտրությունների հարցը դեռեւս պարզ չէ, թեեւ միավորումը կարող է նաեւ տեղի չունենալ):

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների հերթական ընտրություններ կլինեն նաեւ Արմավիրի (13 համայնք), Արագածոտնի (գ. Սարալանջ), Գեղարքունիքի (5 համայնք), Լոռու (3 համայնք, այդ թվում՝ ք. Սպիտակ), Վայոց ձորի (1 համայնք), Արարատի (3 համայնք), Կոտայքի (4 համայնք, այդ թվում՝ ք. Հրազդան), Շիրակի (3 համայնք), Տավուշի (ք. Իջեւան, ընտրությունները մայիսի 5-ին) մարզերում:

Արտահերթ ընտրությունները տեղի են ունենում ՀՀ կառավարության որոշմամբ, որի հիման վրա 30-օրյա ժամկետում մարզային ընտրական հանձնաժողովները անցկացնում են ընտրություններ: Այդպիսիք կկայանան մարտի վերջին կամ ապրիլի սկզբին Շիրակի մարզի Շիրակ համայնքում, որտեղ վաղաժամկետ դադարեցվել են համայնքապետի լիազորությունները:

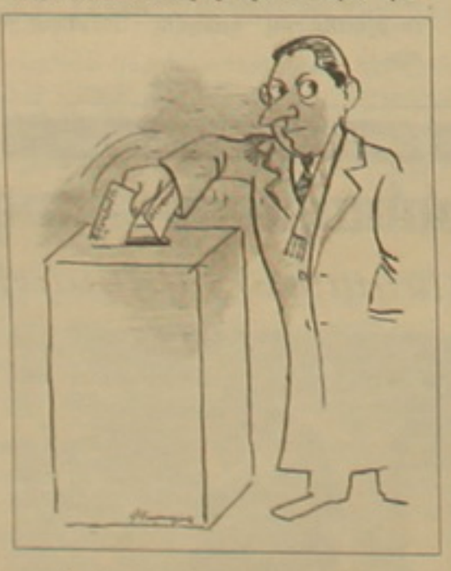

Ինչ վերաբերում է Արմավիր քաղաքի քաղաքապետի մարտի 10-ին կայացած ընտրություններին, ապա արդեն հրապարակվել են նախնական տվյալները: 24861 ընտրողներից քվեարկությանը մասնակցել է 11011-ը: Չայները բաշխվել են հետեւյալ կերպ. անկուսակցական, «Արարատ» համալսարանի ռեկտոր Արարատ Զաքարյանը ստացել է 4247 ձայն, Արայիկ Աղաբաբյանը՝ 3647, ներկայիս քաղաքապետ Հարություն Մխոյանը՝ 2309: 754 քվեաթերթիկ ճանաչվել է անվավեր, բոլորին դեմ քվեարկել է 50 ընտրող:

Այս ընտրությունների կապակցությամբ Արայիկ Աղաբաբյանը բողոք է ներկայացրել: 1180 քաղաքացիներ ընտրությունների ժամանակ դիմել են դատարան՝ ընտրացուցակներում ընդգրկվելու եւ, հետեւաբար, ընտրություններին մասնակցելու համար:

Այս ընտրությունների ընթացքում ընտրողների ցուցակներում տարօրինակ յուրահատկություններ են արձանագրվել թե՛ մարզային, թե՛ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովների աշխատակիցների կողմից: Մասնավորապես, քաղաքի 11 տեղամասերից յուրաքանչյուրում ընտրացուցակներում կրկնվել են 50-70 անուններ: Եղել են նաեւ դեպքեր, երբ արդեն ընտրելուց հետո քաղաքացուն ուղարկել են դատարան, որի որոշման հիման վրա նա քվեարկել է երկրորդ անգամ: Ստացվում է, որ որոշ ընտրողներ ոչ թե մեկ, այլ 2 ձայնի իրավունք են ստացել:

Սա հետաքրքրական է թեկուզ այնքանով, որ ոչ հեռու ապագայում կկայանան նաեւ ԱԺ եւ ՀՀ նախագահի ընտրությունները: Թերեւս տխուր միջադեպ է ընտրական գործընթացի համար՝ կեղծարարության քիչ թե շատ «նոր» մոտեցմամբ:

Ընտրացուցակների նման «անորոշության», «անկազմակերպվածության» համար պատասխանատու է ներկայիս քաղաքապետը: Իսկ օրենսդրությամբ սահմանված պատասխանատվությունն է կա՛մ ազատազրկում 1 տարով, կա՛մ զրկում որոշակի գործունեություն ծավալելու իրավունքից, կամ տուգանք նվազագույն աշխատավարձի 500-ապատիկի չափով:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Մերժ Սարգսյանն այս տարի կայցելի Ռումինիա

Մարտի 12-ին ՀՀ նախագահին առընթեր ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղար, պատգամանության նախարար Սերժ Սարգսյանն ընդունեց ՀՀ-ում Ռումինիայի դեսպան Պավել Պլատոնային:

Հանդիպման ընթացքում քննարկվեցին հայ-ռումինական համագործակցության հարցեր՝ ՀՀ պատգամանության նախարարի այս տարվա երկրորդ կեսին Ռումինիա կատարելիք պատգամական այցի համատեքստում: Կարծիքներ փոխանակվեցին երկու պետությունների միջեւ ռազմական եւ ռազմաքաղաքական համագործակցության հնարավորությունների, տարածաշրջանային անվտանգությանն առնչվող խնդիրների շուրջ:

ՀՀ ՊՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԱՐՈՉՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Մարտի 26-ին Երեւանում կբացվի Իտալական փողոցը

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏՊԱՆ: Մարտի 26-ին Երեւանում տեղի կունենա նոր՝ Իտալական փողոցի բացումը: Շինարարության պատվիրատուն «Ռենկո» ընկերությունն է: Ինչպես հայտնեց «Ռենկո» ընկերության ղեկավար Անջելո Դը Աուրիան, Իտալական փողոցը նախատեսված է միակողմանի երթեւեկության համար եւ իրար է միացնելու Գ. Լուսավորիչ-Վ. Սարգսյան փողոցները:

Իտալական փողոցի երկարությունը մոտ 350 մետր է, լայնությունը՝ 15 մետր, որից 10 մետրը երթեւեկելի մասի լայնությունն է:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս՝ 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/ հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն
/ հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ՈՒՇԱԳԻՏ

Մամուլի հաշվին չինովնիկներն են պաշտպանվում

Ինչո՞ւ է հենց հիմա շրջանառության դրվում շարաբաստիկ նախագիծը

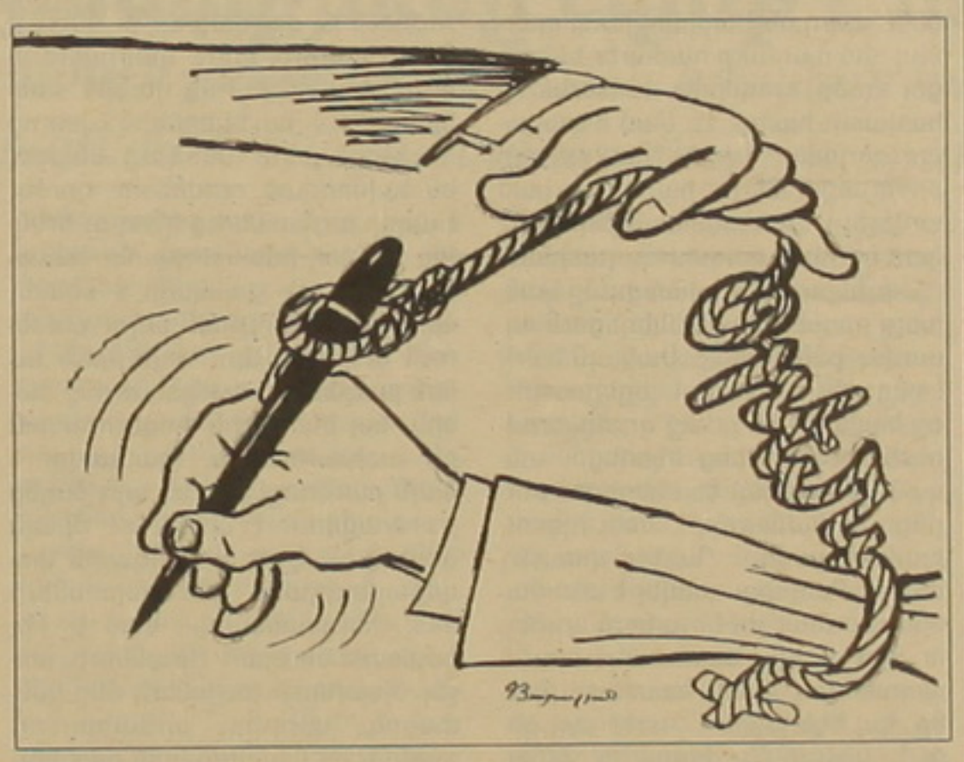

Այս կարծիքին է ՀՅԴ ԳՄ անդամ Աղվան Վարդանյանը կառավարության ներկայացրած եւ չարչրկված «ԶԼ մասին» օրենքի նախագծի վերաբերյալ, որն, ի դեպ, լիովին տեղավորվում է կառավարության որդեգրած «նրբանկաս» քաղաքականության շրջանակներում: Այդ նույն քաղաքականության դրսեւորումներից է նաեւ անընդհատ վանկարկվող լրատվամիջոցների հետ հանդիպման եւ նախագծի քննարկման անհրաժեշտության հիմնավորումը, որի նպատակը շատ հստակ է. պահպանելով օրենքի նախագծի տրամաբանությունը՝ այն ներկայացնել որպես լրատվամիջոցների համաձայնության արդյունք՝ այդպիսով խուսափելով վերջիններիս հետագա հարձակումներից ու քննադատությունից: Նամանավանդ որ խայծ կուլ տվող լրատվամիջոցներ միշտ էլ կգտնվեն: Դա թերեւս հարցի լուծման ամենաարագունակ եւ հետաքրքիր էլ կգտնվեն: Դա թերեւս հարցի լուծման ամենաարագունակ եւ հետաքրքիր տարբերակն է, եթե նկատի առնենք նաեւ, որ գործադիրն հաջողվեց կորզել Եվրախորհրդի փորձագետների համաձայնությունը նախագիծը բարեփոխելու համար, ինչից, ի դեպ, դժգոհ լրատվամիջոցները որեւէ բան հասկանալ չկարողացան: Կառավարությունը, պետք է խոստովանել, եւ փորձագետներին, եւ լրատվամիջոցներին կարողացավ ծուղակը գցել:

Ընդհանրապես հենց նույն կառավարության համար էլ ընդունելի ավանդույթ է՝ նոր օրենք ընդունել այս կամ այն իրավահարաբերությունը կարգավորելու համար, եթե գործող օրենքը հիմնականում արդեն հնացած է կամ չի կարող բավարարել առաջացող նոր պահանջները: Այս տեսակետից առավել քան անհասկանալի էր գործադիր հասարակությունը՝ ոչ թե շրջանառությունից հանել 70-80 տոկոսով անընդունելի օրինագիծը, այլ բարեփոխել: Այդ ինչքա՞ն պիտի բարեփոխվի նախագիծը, որպեսզի մինչեւ վերջ հանվեն այնտեղ ամրագրված բոլոր անհեթեթությունները:

Եվ վարչապետը, եւ իշխանության ներկայացուցիչները նման չորկողությունը բացատրում են նրանով, թե օրենքի ընդունումը Եվրախորհրդից սանձնված պարտավորությունների մեջ է մտնում: Բայց չէ՞ որ նույն պարտավորություններից է նաեւ «Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների» կոնվենցիայի վավերացումը, որը պիտի կայանար դեռ հունվարին, կամ կուսակցությունների մասին օրենքի ընդունումը, որը դեռ մեկ ընթերցում է անցել, եւ մյուսները: Ինչո՞ւ նույն հետեւողականությունն այս փաստաթղթերի նկատմամբ կառավարությունը չի դրսեւորում: Թերեւս որովհետեւ առաջիկա ընտրությունների ժամանակ դրանք օգտագործել հնարավոր չէ:

Ընդհանրապես «շան գլուխը» հենց այստեղ պետք է փնտրել: Ով եթե ոչ նույն կառավարությունը հստակ հասկանում է, թե ինչ դեր ունի մամուլն այդ շրջանում: Բացի այս նպատակին ծառայեցնելու հավանականությունից, որեւէ այլ տրամաբանության չի ենթարկվում այն փաստը, թե ինչու հենց այս պահին եւ այսպիսի հաղթությամբ կառավարությունը հրապարակ իջեցրեց նախագիծը: Առավել եւս, որ ընտրությունների ընթացքը նորմալ ապահովելու նպատակով այժմ խորհրդարանի քննարկման են ներկայացված ընտրական օրենսգրքում փոփոխությունների, կուսակցությունների մասին օրենքի, սահմանադրական փոփոխությունների եւ նոր սահմանադրության նախագծերը, որոնց ընդունումն ավելի հրատապ եւ կարեւոր է, քան «ԶԼ մասին» նախագիծը:

«Իհարկե, նախագծի շրջանառության դնելն այս պահին նպատակահարմար չէ: Մեր ընդդիմադիրները խորհրդարանական համակարգ նախատեսող նոր սահմանադրության նախագիծը քննարկելիս տոտալիտարիզմի վտանգի մասին էին խոսում: Մինչդեռ տոտալիտարիզմի նման վտանգը մեր դռանը չոքած է հենց «ԶԼ մասին» օրենքը շրջանառության մեջ մտցնելով: Եվ ընդհանրապես, այսօրվա կառավարությունն այնպիսի օրենքների նախագծեր է բերում, որոնք ժամանակավրեպ են: Չգիտես ինչու, հենց հիմա են օրենքի նախագիծը բերում եւ ասում՝ պարտավոր ենք ընդունել: Իսկ չե՞ք պարտավորվել, ասենք, լրատվության համար նպաստավոր ֆինանսատնտեսական պայմաններ ստեղծել», բողոքում է կոմունիստ եւ ԱԺ սոցիալական, առողջապահական ու բնապահպանական հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Թադեւոսյանը: Այս խոսքերին նույն խորհրդարանում, սակայն, քաղաքական մեծամասնության կողմից երբեւէ լուրջ մոտեցում չի դրսեւորվել:

Ընդհանրապես խորհրդարանական մեծամասնությունը «մայր» կառավարության դիրքորոշման հանդեպ «խորին ակնածանք» ունի եւ պնդում է, թե օրինագիծն ընդունել կարելի է բարեփոխելուց հետո միայն: Ուշադրություն դարձնենք. խոսքը նոր օրենքի ընդունման մասին չէ, այլ սոսկ բարեփոխումների: Իսկ ավելին պետք էլ չէ նախագիծն օրենք դարձնելու համար, ինչին այդքան երազում է իշխանությունը:

ԳՈՌ ԱԲԲԱՍՅԱՆ

Մասնագիտական վարքագծի կանոնագիրք իրավական թեմաները լուսաբանող լրագրողների համար

երեկ տեղի ունեցավ «Իրավական թեմաները լուսաբանող լրագրողների մասնագիտական վարքագծի կանոնագրքի», շնորհանդեսը: Գրքի տպագրությունը պատրաստել է ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալությունը՝ դատական եւ տնտեսական բարեփոխումների ծրագրին հատկացված դրամաշնորհի շրջանակներում: Ծրագրի ղեկավարն է Ջուլիետա Ամիրխանյանը, հեղինակները՝ Դավիթ Խաչատրյանը, Ռուզան Մինասյանը եւ Սոնա Տրուզյանը:

Շնորհանդեսին ներկա էին լրագրողներ, դատավորներ: «Ֆեմիդա» հասարակական կազմակերպության նախագահ Ջ. Ամիրխանյանը, ներկայացնելով կանոնագիրքը, նշեց, որ իրենք սկսել են դատարկ էջից, որովհետեւ դատավարությունների լուսաբանումը լրագրողության համար նախկինում արգելված էր: Եվ քանի որ սա սկիզբն է, հետեւաբար սխալներ եղել են եւ կան: Իր շնորհակալությունը հայտնելով այս ձեռնարկին մասնակցություն ցուցաբերած «Քեմոնիքս ինտերնեյշնլի», հանձին կազմակերպության նախագահ Հրանտ Մարգարյանի, տկն Ամիրխանյանը նշեց, որ գաղափարի հեղինակները, ըստ էության, լրագրողներ են:

Նման կանոնագրքի ստեղծումը ողջունեցին նույն «Քեմոնիքս ինտերնեյշնլի» նախագահը, քաղաքացիական եւ քրեական գործերով վճռաբեկ դալատի նախագահ Արման Մկրտումյանը, Սահմանադրական դատարանի անդամ Ալվինա Գյուլումյանը եւ գրքի հեղինակները:

Կանոնագիրքը բաղկացած է 3 բաժնից, իրավական թեմաները լուսաբանող լրագրողների բարոյական վարքագծի սկզբունքները, այդ վարքագծի կանոններն ըստ գործող օրենսդրության եւ հավելվածներ: Վերջիններս ներառում են ՀՀ սահմանադրության, քր. դատ. օր.-ի, քաղ. դատ. օր.-ի, քաղ. օր.-ի տարբեր հոդվածներ:

Ներկաները բազմիցս շեշտեցին, որ նման կանոնագիրքը դատավորներ-լրագրողներ հարաբերություններում շատ օգտակար կարող է լինել՝ այդ հարաբերությունները դարձնելով գործընկերային:

Գիրքը կարող է կարգավորիչը դեր խաղալ՝ բարոյական կարգավորման առումով: Եվ քանի որ դատական իշխանության համար կարեւորը ծշմարտության բացահայտումն է եւ օրենքի կիրառումը, այս գործում մամուլի դերը վերջիններից չէ: Իհարկե, եթե դատավարություն լուսաբանող մամուլը նյութը ներկայացնում է այնպես, որ փաստերն ու դրանց տվող գնահատականները չխառնվեն:

Ամեն դեպքում, այս կանոնագիրքը առաջին նախագիծն է: Ըստ հեղինակների, հաջորդ քայլը, հավանաբար, կլինի մամուլի օմբուդսմենի (մարդու իրավունքների պաշտպանության) ինստիտուտի ներմուծումն ու դրա մեխանիզմների մշակումը:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հ. Գ. Տարօրինակ է, բայց շնորհանդեսին ներկա լրագրողները սակավաթիվ էին: Թերեւս դա խոսում է այն մասին, որ մամուլն այդքան էլ չի կարեւորում իր համար իսկ անհրաժեշտ երեւույթները:

Գերմանիայից կստանամ նոր վարկեր

երեկ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունում հայ-գերմանական երկու համաձայնագիր ստորագրվեց: Առաջինը՝ Գերմանիայի եւ Հայաստանի կառավարությունների 2001-2002 թթ. ֆինանսական համագործակցության մասին, որը ստորագրեցին ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարն ու Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանը: Այն ենթադրում է 35 մլն գերմանական մարկի տրամադրում Հայաստանին, որից 20 մլն մարկը կուղղվի ջրամատակարարման բարելավմանը Հայաստանի հյուսիսային մարզերում, 10 մլն-ը՝ փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրության խթանմանը, իսկ 5 մլն-ը՝ հիվանդանոցների տեխնիկական վերազինման ծրագրին: Վարկը տրամադրված է արտոնյալ պայմաններով՝ 40 տարի մարման ժամկետով, 0,75 տոկոսով 10 տարվա մարման արտոնյալ ժամկետով:

Երկրորդ համաձայնագիրը, Գերմանիայի վարկային հասատության (KfW) եւ Հայաստանի Կենտրոնական բանկի միջեւ, Հայաստանի փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրության աջակցման ծրագրին հավելյալ 5,1 մլն եվրո տրամադրելու մասին է: Այս համաձայնագիրը ներկայացնելով, ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանը նշեց, որ վարկը պարունակում է նաեւ դրամաշնորհային տարրեր՝ տեխնիկական միջոցների ներդրման, աշխատակիցների ուսուցման կազմակերպման ձեւով: Նա իր շնորհակալությունը հայտնեց Գերմանիայի կառավարությանն ու KfW բանկին: ԿԲ նախագահը տեղեկացրեց, որ վարկերը տնտեսվարող սուբյեկտներին տրամադրվելու են հայկական դրամով՝ տարեկան 18 տոկոսով: Իսկ բանկերը գումարները ստանում են մրցույթով: Մինչ այժմ այս ծրագիրը սպասարկել են 4 հայկական բանկեր՝ «Գյուղտնտեսբանկը», «Անելիքը», «Հայէկոնոմբանկը», «Ագրոբանկը»: Այս ցանկը կարող է նաեւ ընդլայնվել: Լրագրողներին տեղեկացվեց նաեւ, որ այս ծրագրին ընդհանուր առմամբ տրամադրվում է 24 մլն մարկ (12,2 մլն եվրո), ներառյալ վերջին 5,1 մլն եվրոն: 2001 թ. վերջի դրությամբ ծրագրից Հայաստանի փոքր եւ միջին ձեռնարկություններին տրամադրվել է 1500-ից ավելի վարկ: Համագործակցության հետագա խորացմանը նպաստելու համար գերմանա-հայկական հիմնադրամ ստեղծելու աշխատանքներ են տարվում, որը կնպաստի այս միջոցների օգտագործումը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՍԱՐՈՍ

Երկու բանկեր միանալու են «Արդշինբանկին» եւ «Ադանային»

Կենտրոնական բանկի նախագահ Տիգրան Սարգսյանը երեկ, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, հայտնեց, որ եւս երկու բանկեր ցանկանում են միանալ արդեն միավորման փուլում գտնվող «Արդշինբանկին» եւ «Ադանային»: Սակայն նա հրաժարվեց հայտնել այդ բանկերի անունները, ասելով, որ հնարավոր չէ կանխատեսել, թե ինչով կավարտվի բանակցային գործընթացը: Այդուհանդերձ, Կենտրոնական բանկը շարունակում է հավատալ իր աջակցությունը (բարոյական եւ նյութական) միավորվող բանկերին: Դա, Տիգրան Սարգսյանի խոսքերով, լուրջ խթան է բանկերի միավորման համար, որը կիրառվում է նաեւ այլ երկրներում:

Տնտեսական դատարանի որոշումը «Արմենտելի» վերաբերյալ

Երեկ Հայաստանի տնտեսական դատարանը որոշել է բավարարել «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ տնօրենների խորհրդումՀՀ տրանսպորտի եւ կապի նախարարության միջնորդությունը, որը պահանջում էր անվավեր ճանաչել ընկերության այս տարվա փետրվարի 2-ի նիստի օրակարգում ընդգրկված հարցերի վերաբերյալ քվեարկության արդյունքները եւ ընդունված որոշումները, ինչպես նաեւ մարտի 12-ի, այսինքն՝ երեկվա տնօրենների խորհրդի նիստի գումարումը: Ըստ մեր տեղեկությունների, խնդիրն այն էր, որ տնօրենների խորհրդում Հայաստանի կառավարության ներկայացուցչին չէին տրամադրվում նիստի օրակարգի հարցերը: Դա «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» օրենքի 95-րդ հոդվածի 3-րդ կետի խախտում է, որի համաձայն ընկերության խորհրդի անդամը կարող է ստանալ ցանկացած, այդ թվում գաղտնի տեղեկատվություն ընկերության գործունեության մասին:

Մախային կոմիտեն պարզաբանում է

Երեկ ՀՀ մախային պետական կոմիտեի լրատվական ծառայությունից ստացանք պարզաբանումներ մեր «Հարկահավաքումն իրականում հետընթաց է արդել» հրապարակման («Ազգ», 12 մարտի 2002 թ.) կապակցությամբ, որտեղ ներկայացված էին կոմիտեի կողմից այս տարվա հունվար-փետրվարին մախային մուտքերի հավաքման տվյալները եւ դրան առնչվող փաստարկները: Ըստ այդմ, նշված է, որ կոմիտեն իր ստեղծումից ի վեր «կատարել եւ գերակատարել է մախային մուտքերը»: Այս տարվա հունվար-փետրվար ամիսներին մախային մուտքերը նախատեսված 11 մլրդ դրամի փոխարեն եղել են 11 մլրդ 42 մլն դրամ: Մախային կոմիտեի հաշվարկներով, այս տարի ներմուծման ծավալները կնվազեն 7,5 մլրդ դրամով (պայմանավորված տեղական արտադրության աճով), որը նշանակում է ներկրումների ամսական 625 մլն դրամի նվազում: Այս պայմաններում մախային պետական կոմիտեն տարեկան պետք է ապահովի 7,2 մլրդ դրամի, իսկ ամսական 600 մլն դրամի աճ, ինչը «հաշվի առնելով եռամսյակի մուտքերի կատարման ներկա տեմպերը, միանգամայն իրատեսական է»:

Ինչ վերաբերում է ավելացված արժեքի հարկը սահմանին գանձելուն, ապա, ըստ մախային կոմիտեի տեղեկատվության, 2002 թ.-ից ուրջ 50 ապրանքատեսակների հարկումը կրկին տեղափոխվել է հարկային դաշտ: Մախային կոմիտեի լրատվական ծառայությունը նշում է նաեւ, որ մախային մուտքերի գերակատարումը հնարավոր է դարձել նաեւ «մախային իրավախախտումների բացահայտման ուղղությամբ կոմիտեի դրսեւորած հետեւողականության շնորհիվ», այսինքն՝ պայքար է տարվում ստվերային տնտեսության դեմ:

Հրապարակելով մախային պետական կոմիտեի մախային մուտքերին վերաբերող ծշգրտումը, այդուհանդերձ, կցանկանայինք նշել, որ մեր հրապարակած տվյալները մինչ այդ հրապարակվել էին այլ լրատվամիջոցներում եւ չէին հերքվել մախային կոմիտեի կողմից: Հարկ ենք համարում ընդգծել նաեւ, որ մեր հրապարակման մեջ քննադատության հիմնական թիրախը եղել է հարկային մուտքերի թերահավաքումը: Ինչ վերաբերում է մախային մուտքերին, ապա նշել էինք, որ չնայած աննշան, բայց աճ այստեղ արձանագրվել է:

Ա. Ս.

ազգային

ԵՀՈՎԱՅԱԿԱՆՆԵՐԸ ԴԱՏԱՐԱՆՈՒՄ

Պետությունն ընդդեմ պետականության...

Այս գրության առիթը վերջին օրերին իր տրամաբանական ամփոփմանը հասած այսպես կոչված «Եհովայի վկաների» դատական երկարատև «թատրոնի» եզրակացությունն է, ըստ որի նրանք Հայաստանի Հանրապետության քրիստոնյա իշխանությունների հովանավորությամբ իրավասու են գործելու մեր երկրում ազատ եւ անարգել: Անշուշտ, այս ծեւակերպումը դատավորի արդարադատ շրջումներից հնչած կամ թերթիկում արձանագրված արդարացման բանաձեւումն է, այլ՝ դատական նիստերի ավարտից բխող բնականոն շարունակությունը: Այսինքն՝ այսօր մի «մասնավոր» դատարանում արդարացվում է նրանց առաջնորդներից մեկը, որպեսզի աղազայում արդարացվի նրանց գործունեության դադարեցումը: Սկզբունքը չափազանց հստակ է եւ պարզից էլ պարզ: Սակայն ամբողջ զավեշտն այն է, որ Եհովականներին դատի տվողը ինքը պետությունն է եւ արդարացնողը եւս պետությունն է: Հետեւաբար, խնդիրն արդեն դուրս է եկել հոգեւոր ոլորտից եւ պետական անվտանգության նշանակություն ունի, այլապես մեղադրողը կարող էր լինել իր հոգեւոր զգացումները բռնացած զգացող յուրաքանչյուր մեկը, բայց ոչ պետական մարմինը: Կարելի էր այս մասին եւս լռել եւ չխոսել, եթե մի մասնավոր դեպք լիներ: Սակայն երեւույթն ինքնին պետք է ընթրնել վերջին տարիներին Հայաստան աշխարհում տիրող բարոյահոգեբանական մթնոլորտի լույսի ներքո: Կարծես մի անհերեւույթ ծեռք դանդաղ, բայց հաստատուն կերպով հեռացնում է մեր տան պատերն ամուր բռնող հենասյուները: Բոլորը տեսնում են, բոլորը հասկանում են, բոլորը լռում են: Այս վերջին իրադարձությունն էլ (վերջինը ժամանակագրությամբ) գալիս է փաստելու, որ մեր երկրում, մեր տան մեջ ազգային քաղաքականություն կամ առնվազն ազգի տեսակին հարմար քաղաքականություն գոյություն չունի եւ դեռ հարց է՝ երբեւէ կլինի՞, թե՞ ոչ: Փոխարենը բայց մեր կարծիքով, մեր հայրերի բնութագրմամբ՝ ժառանգված մաշկի գույնը չի կարելի փոխել, որը բացարձակ հնարավոր չէ, բացի միայն ներկելուց, որը ժամանակի հետ կլվացվի եւ կորբվի:

Այս ընդհանուր անկումային մթնոլորտում բացառություն չէ, եթե չասենք հիմնական խնդիր է, աղանդների թափանցումը Հայաստան: Միտումնավոր միամտությամբ ոչ թե շատ լրջություն ունեցող զանազան մտավորականներ եւ պաշտոնյաներ դա համարում են Հայ եկեղեցու գործը: Պատկերացրեք, ասենք, Վարդան Մամիկոնյանը պարսից դեմ պայքարը համարեր եկեղեցու գործը, որովհետեւ պատերազմը հավատի համար էր, կամ հոչակավոր զորավար Գրիգոր Մագիստրոսը թոնդրակյաններին հալածելը կամ արգելելը վերապահեր եկեղեցուն, կամ Լեւոն Բ թագավորը լատիններին Կիլիկիա ներթափանցումը կանխելը թողներ միայն եկեղեցուն այսօրվա ընկալմամբ: Սակայն հարկ է ընդգծել, որ նրանք եկեղեցու գործը համարել են իրենց գործը, որովհետեւ իրենք իրենց եկեղեցու անդամ են զգացել, եւ եկեղեցու թուլացումը համարվել է նաեւ պետության թուլացում: Դարերը փաստել են դա: Բազմիցս ասվել է սրա մասին, դարձյալ չենք զլանում կրկնել, որ այս ազգի շարունակությունն ապահովող միակ հաստատությունը Հայ եկեղեցին է: Կարեւ այդ թելը, եւ կկարվի մեր ժողովրդի ինքնաջինջ տեսակը: Բավական է ասել, որ բազմաթիվ զուտ հայկական, ազգային հիշատակներ եւ տներ փայփայվել, պահպանվել են եկեղեցու ծոցում, եւ ինչո՞վ են այսօր դրանք փոխարինվում՝ փեսրվարի 23-ներով, սուրբվալենտիններով եւ այլն: Իսկ վաղը կնշվեն, ասենք, աղանդաղես Մունի կամ մորմոնների առաջնորդների տարեդարձները, Եհովայի վկաների՝ աշխարհի վախճանի մասին տարեթվերի մարգարեացումները, եւ անպայման օրենքի ուժով: Մեր իրականության մեջ, ցավոք, սոսկ Հայ եկեղեցին է, որ ունեցել է իրական հայկական եւ խորությամբ հոգեւոր հիմնադրություն ու զարգացում եւ մնում է կրողը դարերի՝ բոլոր վայրիվերումներով հանդերձ: Իսկ վերջին տասնամյակում Հայ եկեղեցին «փողոց քաշելու» բոլոր փորձերը մնացել են ձախողված, որովհետեւ գործել է ազգի արմատներից եկող եւ երկնքից հեղվող իմաստությամբ, իմաստություն, որը ցանկալի է տեսնել մեր հասարակության բոլոր շերտերում անխտիր: Այո՝, գոյություն ունեն բազմաթիվ հարցեր, որոնց մասին Հայ եկեղեցին՝ հոգեւորական թե աշխարհական, պարտավոր է ձայն բարձրացնել, իսկ այդ ձայնը բարձրացվում է միայն ու միայն գործով եւ ոչ թե միտինգային փողոցայնությամբ բարձրախոսների մոտ «հերոսանալով», կամ էլ հեռուստատեսության էկրանների առջեւ ծխախոտի ֆուլաների մեջ կմկմացող, կտրտվող արտահայտություններով մտավորական շատ ներկայացուցիչների «խոհափիլիսոփայական» արտահայտություններով: Վերջապես բավական է չի կարելի ազգայինը, հասարակականը զոհել անձնականին՝ դեռ պատասխան ունենք տալու: Չենք կարող առաջնորդվել Ավետարանի անիրավ դատավորի սկզբունքով, թե «Աստծուց չեմ վախենում եւ մարդկանցից չեմ ամաչում», ուրեմն ամեն ինչ կարող եմ անել:

Վերադառնալով «Եհովայի վկաների» դատի խնդրին, ուզում ենք հատկապես շեշտել, որ դա, ըստ էության, Հայ եկեղեցուն հուզող խնդիր է միայն ազգային անվտանգության տեսանկյունից, որն իրականությունն է: Ինչպես՝ այսօր մի «մասնավոր» դատարանում արդարացվում է նրանց առաջնորդներից մեկը, որպեսզի աղազայում արդարացվի նրանց գործունեության դադարեցումը: Սկզբունքը չափազանց հստակ է եւ պարզից էլ պարզ: Սակայն ամբողջ զավեշտն այն է, որ Եհովականներին դատի տվողը ինքը պետությունն է եւ արդարացնողը եւս պետությունն է: Հետեւաբար, խնդիրն արդեն դուրս է եկել հոգեւոր ոլորտից եւ պետական անվտանգության նշանակություն ունի, այլապես մեղադրողը կարող էր լինել իր հոգեւոր զգացումները բռնացած զգացող յուրաքանչյուր մեկը, բայց ոչ պետական մարմինը: Կարելի էր այս մասին եւս լռել եւ չխոսել, եթե մի մասնավոր դեպք լիներ: Սակայն երեւույթն ինքնին պետք է ընթրնել վերջին տարիներին Հայաստան աշխարհում տիրող բարոյահոգեբանական մթնոլորտի լույսի ներքո: Կարծես մի անհերեւույթ ծեռք դանդաղ, բայց հաստատուն կերպով հեռացնում է մեր տան պատերն ամուր բռնող հենասյուները: Բոլորը տեսնում են, բոլորը հասկանում են, բոլորը լռում են: Այս վերջին իրադարձությունն էլ (վերջինը ժամանակագրությամբ) գալիս է փաստելու, որ մեր երկրում, մեր տան մեջ ազգային քաղաքականություն կամ առնվազն ազգի տեսակին հարմար քաղաքականություն գոյություն չունի եւ դեռ հարց է՝ երբեւէ կլինի՞, թե՞ ոչ: Փոխարենը բայց մեր կարծիքով, մեր հայրերի բնութագրմամբ՝ ժառանգված մաշկի գույնը չի կարելի փոխել, որը բացարձակ հնարավոր չէ, բացի միայն ներկելուց, որը ժամանակի հետ կլվացվի եւ կորբվի:

Այս ընդհանուր անկումային մթնոլորտում բացառություն չէ, եթե չասենք հիմնական խնդիր է, աղանդների թափանցումը Հայաստան: Միտումնավոր միամտությամբ ոչ թե շատ լրջություն ունեցող զանազան մտավորականներ եւ պաշտոնյաներ դա համարում են Հայ եկեղեցու գործը: Պատկերացրեք, ասենք, Վարդան Մամիկոնյանը պարսից դեմ պայքարը համարեր եկեղեցու գործը, որովհետեւ պատերազմը հավատի համար էր, կամ հոչակավոր զորավար Գրիգոր Մագիստրոսը թոնդրակյաններին հալածելը կամ արգելելը վերապահեր եկեղեցուն, կամ Լեւոն Բ թագավորը լատիններին Կիլիկիա ներթափանցումը կանխելը թողներ միայն եկեղեցուն այսօրվա ընկալմամբ: Սակայն հարկ է ընդգծել, որ նրանք եկեղեցու գործը համարել են իրենց գործը, որովհետեւ իրենք իրենց եկեղեցու անդամ են զգացել, եւ եկեղեցու թուլացումը համարվել է նաեւ պետության թուլացում: Դարերը փաստել են դա: Բազմիցս ասվել է սրա մասին, դարձյալ չենք զլանում կրկնել, որ այս ազգի շարունակությունն ապահովող միակ հաստատությունը Հայ եկեղեցին է: Կարեւ այդ թելը, եւ կկարվի մեր ժողովրդի ինքնաջինջ տեսակը: Բավական է ասել, որ բազմաթիվ զուտ հայկական, ազգային հիշատակներ եւ տներ փայփայվել, պահպանվել են եկեղեցու ծոցում, եւ ինչո՞վ են այսօր դրանք փոխարինվում՝ փեսրվարի 23-ներով, սուրբվալենտիններով եւ այլն: Իսկ վաղը կնշվեն, ասենք, աղանդաղես Մունի կամ մորմոնների առաջնորդների տարեդարձները, Եհովայի վկաների՝ աշխարհի վախճանի մասին տարեթվերի մարգարեացումները, եւ անպայման օրենքի ուժով: Մեր իրականության մեջ, ցավոք, սոսկ Հայ եկեղեցին է, որ ունեցել է իրական հայկական եւ խորությամբ հոգեւոր հիմնադրություն ու զարգացում եւ մնում է կրողը դարերի՝ բոլոր վայրիվերումներով հանդերձ: Իսկ վերջին տասնամյակում Հայ եկեղեցին «փողոց քաշելու» բոլոր փորձերը մնացել են ձախողված, որովհետեւ գործել է ազգի արմատներից եկող եւ երկնքից հեղվող իմաստությամբ, իմաստություն, որը ցանկալի է տեսնել մեր հասարակության բոլոր շերտերում անխտիր: Այո՝, գոյություն ունեն բազմաթիվ հարցեր, որոնց մասին Հայ եկեղեցին՝ հոգեւորական թե աշխարհական, պարտավոր է ձայն բարձրացնել, իսկ այդ ձայնը բարձրացվում է միայն ու միայն գործով եւ ոչ թե միտինգային փողոցայնությամբ բարձրախոսների մոտ «հերոսանալով», կամ էլ հեռուստատեսության էկրանների առջեւ ծխախոտի ֆուլաների մեջ կմկմացող, կտրտվող արտահայտություններով մտավորական շատ ներկայացուցիչների «խոհափիլիսոփայական» արտահայտություններով: Վերջապես բավական է չի կարելի ազգայինը, հասարակականը զոհել անձնականին՝ դեռ պատասխան ունենք տալու: Չենք կարող առաջնորդվել Ավետարանի անիրավ դատավորի սկզբունքով, թե «Աստծուց չեմ վախենում եւ մարդկանցից չեմ ամաչում», ուրեմն ամեն ինչ կարող եմ անել:

Վերադառնալով «Եհովայի վկաների» դատի խնդրին, ուզում ենք հատկապես շեշտել, որ դա, ըստ էության, Հայ եկեղեցուն հուզող խնդիր է միայն ազգային անվտանգության տեսանկյունից, որն իրականությունն է: Ինչպես՝ այսօր մի «մասնավոր» դատարանում արդարացվում է նրանց առաջնորդներից մեկը, որպեսզի աղազայում արդարացվի նրանց գործունեության դադարեցումը: Սկզբունքը չափազանց հստակ է եւ պարզից էլ պարզ: Սակայն ամբողջ զավեշտն այն է, որ Եհովականներին դատի տվողը ինքը պետությունն է եւ արդարացնողը եւս պետությունն է: Հետեւաբար, խնդիրն արդեն դուրս է եկել հոգեւոր ոլորտից եւ պետական անվտանգության նշանակություն ունի, այլապես մեղադրողը կարող էր լինել իր հոգեւոր զգացումները բռնացած զգացող յուրաքանչյուր մեկը, բայց ոչ պետական մարմինը: Կարելի էր այս մասին եւս լռել եւ չխոսել, եթե մի մասնավոր դեպք լիներ: Սակայն երեւույթն ինքնին պետք է ընթրնել վերջին տարիներին Հայաստան աշխարհում տիրող բարոյահոգեբանական մթնոլորտի լույսի ներքո: Կարծես մի անհերեւույթ ծեռք դանդաղ, բայց հաստատուն կերպով հեռացնում է մեր տան պատերն ամուր բռնող հենասյուները: Բոլորը տեսնում են, բոլորը հասկանում են, բոլորը լռում են: Այս վերջին իրադարձությունն էլ (վերջինը ժամանակագրությամբ) գալիս է փաստելու, որ մեր երկրում, մեր տան մեջ ազգային քաղաքականություն կամ առնվազն ազգի տեսակին հարմար քաղաքականություն գոյություն չունի եւ դեռ հարց է՝ երբեւէ կլինի՞, թե՞ ոչ: Փոխարենը

ԲԱԳՐԱՏ ԱԲԵՂԱ ԳԱԼՍՏԱՆՅԱՆ
Սեւանի Վազգենյան հոգեւոր դպրանոցի տեսուչ

Հ. Գ. Այս գրությունը զուտ անձնական է, որպես այս երկրի քաղաքացու, հոգեւորականի եւ մի պարզ հայ մարդու մտահոգություն

Բանակի դերը Հայաստանում

Միասնական ազգային պայքարի գործոնը գրեթե միշտ էլ բացակայել է մեր ժողովրդի պատմության մեջ, եւ դա մեր ամենահիմնական արատն է: 1988 թ. սկիզբ առած պայքարը հասավ իր գագաթնակետին, երբ 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ին Հայաստանի Հանրապետությունը հռչակվեց անկախ: Ստեղծվեց անկախ պետություն, եւ բարենպաստ պայմաններ առաջացան միասնաբար աշխատելու եւ իրավական պետություն կերտելու համար: Սա ազգային հաղթանակ էր: Սակայն նորաստեղծ պետությունն ամրապնդելու համար պետք էր լուծել Ղարաբաղի հարցը: Եթե Հայաստանում հնարավոր եղավ հասնել անկախության ԽՍՀՄ-ից անջատման եւ իշխանափոխության ճանապարհով, ապա Ղարաբաղում դա վերածվեց ազգային ազատագրական պատերազմի: Ադրբեջանցիները խորհրդային բանակի հետ Ղարաբաղում սկսեցին ճնշել հայերին: Դեպքերի այս ընթացքը Հայաստանում եւ Ղարաբաղում ցասումի բռնկման հիմք հանդիսացավ: Իրավիճակը մեկ անգամ եւս ապացուցեց, որ հայերը հիմնականում պետք է հույսը դնեն սեփական հավաքական ուժի եւ ոչ թե այլ պետության օգնության վրա, ինչպես հաճախ եղել է մեր պատմության մեջ: Այդ վճռական պահին ազգային միտքը եւ ոգին գործեցին միասնականորեն, որովհետեւ հասկանալի էր, որ եթե պառակտվի՝ ազգը տանուլ կտա պատերազմը, իսկ եթե տանուլ տա պատերազմը, կկորցնի նորաստեղծ անկախ պետությունը: Ստեղծվեցին կամավորական ջոկատներ, քանի որ դեռ չկար կանոնավոր բանակ, եւ այդ կամավորականների շնորհիվ, հենց պատերազմի ամենաթեժ ժամանակ բանակի հիմքը դրվեց, ասենք՝ ստեղծվեց ազգային կանոնավոր բանակը: Սա մեծ առավելություն էր հակամարտող պետության՝ Ադրբեջանի նկատմամբ: Ադրբեջանում այս գործընթացը հակառակ ուղիով էր գնում. այնտեղ նորակոչիկներին զորակոչելով անմիջապես ուղարկում էին կռվի դաշտ: Մեծ դեր էր խաղում նաեւ հոգեբանական պահը: Հայերն ազատագրում էին իրենց հողը, պայքարում էին իրենց հողի համար: Ադրբեջանցիները, բռնություններ կիրառելով հայերի նկատմամբ, ուղղակի փորձում էին պաշտպանել իրենց գոյությունն այն տարածքում, որը պատմականորեն իրենցը չէր, ուստի այն եռանդը, որ գործի էին դնում հայ մարտիկները, շատ ավելի բարձր մակարդակի վրա էր, քան ադրբեջանցիներինը:

Ոգու բացարձակ առավելությունը թշնամու նկատմամբ վճռական դեր խաղաց: Արցախյան գոյամարտը հայ ժողովրդին հնարավորություն տվեց կրկին ձեռք բերել հպարտություն: Պատերազմի առաջին փուլը պաշտպանողական էր, որը հետագայում վերածեց, դարձավ հարձակողական-ազատագրական: Այս անգամ հայերն իրականացրին եւս.մեկ ռազմական ծրմարտություն՝ լավագույն պաշտպանությունը հարձակումն է, եւ դա հաջողության հասնելու պայմաններից մեկն էր: Ազատամարտիկների հայրենասիրությունը, Հայաստանի աջակցությունը Ղարաբաղին եւ ժողովրդի միասնությունն ու հաղթանակի հավատը հանգեցրին փայլուն հաղթանակի: Ղարաբաղը ազատագրվեց, եւ 1994 թ. մայիսի 12-ին զինադադար կնքվեց: Սա եւս մեկ ազգային հաղթանակ էր: Ինքնահաստատման ճանապարհին կանգնած ազգը կամ պետությունը հիմնականում կայանում է հաղթանակների շնորհիվ: Պետությունը կայանում է ռազմական, քաղաքական եւ մշակութային հաղթանակներով: Երրորդ հանրապետությունը հաղթանակած պետություն է:

Առաջին հաղթանակը, ինչպես արդեն ասացինք, 1988 թ. ազգային շարժման կողմից 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ին Հայաստանն անկախ հռչակելն էր: Սա ազգային հաղթանակ էր, որը կրում էր քաղաքական բնույթ: Երկրորդը՝ Արցախյան գոյամարտի հաղթանակն էր: Սա նույնպես ազգային հաղթանակ էր, բայց ռազմական բնույթի: Երրորդ հաղթանակը պետական հաղթանակ էր: 1995 թ. հուլիսի 5-ին ընդունվեց Հայաստանի երրորդ հանրապետության սահմանադրությունը: Սահմանադրության իրագործումը պետության կայունացման եւ իրավական դառնալու երաշխիքն է: Սկզբից այդքան կարեւոր չէ այն փաստը, թե սահմանադրությունը կատարյալ է, թե ունի որոշ թերություններ, ենթակա է փոփոխման, թե ինչպես է ընդունվել: Կարեւորը դրա ընդունումն է:

Չորրորդ հաղթանակը շատ կարեւոր եւ թանկ է, որից կախված է վերոհիշյալ հաղթանակների պահպանումը: Դա ազգային բանակի ստեղծումը, ձեւավորումն ու հզորացումն է:

Բանակը ժողովրդի, երկրի, պետության եւ նրա տարածքների անվտանգությունն ապահովող ամենահիմնական համակարգն է: Հայաստանը միշտ ապրել է, ապրում է եւ շատ հնարավոր է, որ հետագայում նույնպես ապրի աշխարհի առավել պատերազմական, բարդ եւ կոնֆլիկտային ռեգիոններից մեկում: Այս հանգամանքը պահանջում է սթափ եւ անչափ ուշադիր վերաբերմունք բանակի նկատմամբ: Թերագնահատել բանակի դերը մեր պետության կյանքում կնշանակի կործանել ձեռք բերած հաջողությունները եւ հաղթանակները:

Մեր պատմությունը պետք է լինի մեզ համար ամենավառ օրինակն այս հարցում: Արտաքսյան դինաստիայի ժամանակ, որը, պատմաբանների եւ մասնագետների կարծիքով, Հայաստանի ամենածաղկուն եւ հզոր ժամանակաշրջանն է եղել, մեծ ուշադրություն էր դարձվում ռազմական հզորությանը: Արշակունյաց հարստության օրոք բանակը նույնպես ուշադրության կենտրոնում էր, որի շնորհիվ էլ շատ երկար պահպանվեց երկրի ամբողջականությունը եւ հնարավոր էր լինում ճնշել այդ ժամանակաշրջանում Հայաստանում բավականին մեծ թիվ կազմող կենտրոնախույս ուժերին: Արշակունյաց թագավորներից բանակին ամենամեծ ուշադրությունը դարձնում էր մեր լավագույն թագավորներից մեկը՝ Պարը. նրա օրոք հայոց բանակի թվականը հասավ 90 հազարի: Հզոր բանակը մեծ առավելություն է: Մենք այս առավելությունը նորից ձեռք բերեցինք երրորդ հանրապետության օրոք: Միջազգային վիճակագրության համաձայն, Հայաստանի Հանրապետության եւ Լեռնային Ղարաբաղի զինված ուժերը տարածաշրջանում ամենալավ զինվածն ու պատրաստվածն են: Այս փաստն այն գլխավոր արժեքն է, որ մենք պարտավոր ենք միշտ պահպանել: Բացի լավ զինված եւ պատրաստված լինելուց, մեր ազգային բանակն ունի նաեւ հոգեբանական առավելություն: Վերջին տասը տարիներն ուսումնասիրելիս կարելի է հանգել այն եզրակացության, որ մեր հարեւան երկրները, մասնավորապես Ադրբեջանը եւ Վրաստանը, զիջում են Հայաստանին իրենց քաղաքական եւ ռազմական հաջողություններով: Այս հաջողություններն առավելություն են տալիս մեր ազգային բանակին: Ռազմականորեն ձեռք բերած հաջողություններին հասել ենք շատ դժվար ու թանկ գնով եւ պետք է ձգտել ոչ միայն պահպանել, այլեւ աշխատել զարգացնել այդ հաջողությունները:

Ազգային բանակը ստեղծվեց շատ ծանր պայմաններում, անձնուրաց աշխատանքի շնորհիվ, եւ պահանջվում են անձնուրաց աշխատանք, կարգապահություն ու նվիրվածություն նաեւ այսօր եւ միշտ: Բանակը կարիք ունի ամենաջերմ փայփայանքի, մինչդեռ շատ հաճախ ամբողջովին վատաբանվում է ինչ-որ մարդու, հասարակության կամ քաղաքական որեւէ խմբավորման կողմից: Հասկանալի է, որ աշխարհի բոլոր երկրների զինված ուժերը փոքրիշատ ունեն թերություններ, բայց չի կարելի խոսել միայն թերությունների մասին: Մեր բանակը կարիք ունի ոգեւորման, առաջին հերթին՝ հասարակության եւ ժողովրդի կողմից: Բանակը պետք է ներկայացնել ժողովրդին իր դրական կողմերով: Բանակը եւ ընդհանրապես ուժային համակարգերը պետք է գտնվեն մշտական ամենախիստ ուշադրության կենտրոնում, որպեսզի այն թերություններն ու արատները, որ նրանք կրում են իրենց մեջ, չզարգանան եւ չտարածվեն: Շատ կարեւոր է բարձրացնել ռազմական կրթարանների հեղինակությունը, երիտասարդությանն ավելի մոտիկից ծանոթացնել ռազմական արվեստին: Ղարաբաղյան պատերազմից հետո պաշտպանության նախարարության սպայական կազմը լրացրին պատերազմում արդեն փորձ ձեռք բերած ազատամարտիկները եւ Ռուսաստանում զինվորական կրթություն ստացած զինվորականները: Անհրաժեշտ է ստեղծել զինվորական ակադեմիա, որպեսզի սպայական անձնակազմը համալրվի Հայաստանում զինվորական կրթություն ստացած մեր իսկ սպաներով: Այս գործընթացը զգալի չափով կբարձրացնի բանակի մակարդակը: Այսօր կարող ենք համոզված ասել, որ ունենք հզոր բանակ: Ցավոք, սա առայժմ մեր այն միակ հաստատությունն է, որի մասին կարելի է խոսել լիովին համոզված եւ հպարտ:

Այո, մենք կայացած պետություն ենք: Ունենք բազմաթիվ խնդիրներ, որոնք լուծելի են միայն պետականորեն: Եվ մենք ի վիճակի ենք դրանք լուծելու: Միայն թե պետք է լինել համբերատար ու հանդուրժողական. դա պետական մտածելակերպի արտահայտություն կլինի, ինչը շատ անհրաժեշտ է մեր երկրին եւ մեզ: Վարչապետ Վազգեն Սարգսյանը 1999 թ. սեպտեմբերի 21-ին մեր պատմության մեջ տեղի ունեցած ամենաբեղ եւ հզոր զորահանդեսներից մեկի ժամանակ ասաց. «Ո՞վ էր մտածում տասը տարի առաջ, որ մենք կունենանք այսպիսի հզոր բանակ, տեսա՛ք, որ ունեցանք, համբերեք եւ հզոր տնտեսություն էլ կունենանք»:

Այս խոսքերն այսօր հնչում են կոչի պես, կոչի՝ նվիրված աշխատանքի, համբերության եւ հավատի: Ով հավատա, նա կհաղթի:

ՌՈՒԲԵՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ
ԵՊՀ արեւելագիտության ֆակուլտետի ուսանող

Միջազգային

1997 թ. ամռանը պաշտոնական Վաշինգտոնը պետքարտուղարի տեղակալ Սթրոբ Թալբոթի շուրթերով Կենտրոնական Ասիան եւ Հարավային Կովկասը հայտարարեց ամերիկյան կենսական շահերի գոտի:

Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի հետ փոխհարաբերություններում ԱՄՆ-ն առաջնորդվում է միեւնույն սկզբունքներով. ա) տարածաշրջանում կայուն խաղաղության հաստատում, առաջին հերթին Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ, բ) երեք հանրապետություններում տնտեսական բարեփոխումների խթանում, նրանց ինտեգրում համաշխարհային տնտեսական համակարգ, գ) ժողովրդավարության հաստատում, ուշադրություն մարդու իրավունքների պաշտպանության խնդիրներին, դ) միջազգային ահաբեկչության դեմ համատեղ պայքար, ե) երեք հանրապետություններում ԱՄՆ քաղաքացիների անվտանգության ապահովում: Այս սկզբունքները, որոնք մշակվել են ԽՍՀՄ փլուզումից անմիջապես հետո, կրում են զուտ դեկլարատիվ բնույթ: Վաշինգտոնը Հարավային Կովկասի հետ հարաբերություններում եւ տարածաշրջանն իր կենսական շահերի գոտին դարձնելու նպատակով առաջնորդվում է Բժեզինսկի-Թալբոթ-Սեստանովիչ ռուսատյաց եռյակի հայեցակարգիվ, ըստ որի նախատեսվում է 1. խրախուսել Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունները, 2. խորացնել եւ ընդլայնել Վրաստան-Թուրքիա քաղաքական, տնտեսական եւ ռազմական համագործակցությունը, 3. անընդհատ լարվածություններ առաջացնել Վրաստան-Ռուսաստան հարաբերություններում:

Հարավային Կովկասն իր կենսական շահերի գոտի դարձնելու ակնկալիքով ԱՄՆ-ը նախ պետք է նվազագույնի հասցնի տարածաշրջանում Ռուսաստանի ազդեցությունը, ապա նրա առաջ կողքի Կովկասի դարպասները: Սեպտեմբերի 11-ից հետո աշխարհը փոխվեց, հետեւաբար փոխվեցին նաեւ Հարավային Կովկասում հաստատվելու ամերիկյան պլանները: Նախագահ Բուշը երդվել է ահաբեկիչներին կանգնեցնել դատարանի առջեւ, որտեղ էլ նրանք պատասան գտնեն: Ըստ ամերիկյան տրամաբանության, ահաբեկիչները կարող են թաքնվել նաեւ Վրաստանի Պանկիսի եւ Կոդորի կիրճերում, Ղրիմում, Ադրբեջանում, դարաբաղա-իրանական սահմանին, մի խոսքով այնտեղ, որտեղ նրանց կցանկանա փնտրել Բուշը: Սեպտեմբերի 11-ի սարսափելի ողբերգությունը ԱՄՆ-ը օգտագործում է արտաքին քաղաքական նպատակներով: Ամերիկյան ցինիզմը չէ, որ մեզ զարմացնում է, այլ ռուս բարձրաստիճան պաշտոնյաների իրարամերժ, կեղծ, անհեթեթ հայտարարությունները:

Սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունից անմիջապես հետո Պուտինը ցավակցություն եւ զորակցություն հայտնեց Բուշին: Փոխարենը Վաշինգտոնը որոշ ժամանակ դադարեցրեց չեչեն ահաբեկիչների հետ շփումները, մարդասպաններին պետքարտուղարությունում բարձր մակարդակով ընդունելու սովորությունը: Եվրոպայում ԱՄՆ-ի սերտագույն դաշնակից Մեծ Բրիտանիան վարչապետ Բլերի շուրթերով չեչենների պայքարը նույնացրեց ահաբեկչության հետ: Աֆղանստանում ամերիկյան հակաահաբեկչական պայքարում Ռուսաստանը կրկին ԱՄՆ-ի կողքին էր: Կարճ ժամանակ անց Աֆղանստանի բոլոր օդանավակայաններն անցան ԱՄՆ վերահսկողության տակ: Սակայն պարզվեց, որ դա էլ բավարար չէր բեն Լադենին որսալու համար: Ամերիկացիները մեկը մյուսի հետեւից հաստատվեցին կենտրոնասիական հանրապետություններում, նախագահ Պուտինին «երդվելով», թե այս ամենը ժամանակավոր է, բավական է բեն Լադենին եւ «Ալ Ղաիդայի» անդամներին ոչնչացնենք եւ առնվազն Տաջիկստանը, Կիրգիզիան ձերն են: Այս ընթացքում ԱՄՆ-ում եւ Մեծ Բրիտանիայում կրկին հյուրընկալեցին չեչեն ահաբեկիչներից Սիմադ Զաֆաեւին, Պուտինին ճնշադատեցին Չեչնիայում մարդու իրավունքների ոտնահարման մեջ: Ամերիկացիները ահաբեկչությունը գործնականում բաժանում են «լավի» եւ «վատի». եթե ահաբեկչությունը ԱՄՆ-ի եւ նրա դաշնակից պետությունների դեմ է, ապա դա ահաբեկչություն է, եթե Ռուսաստանի կամ «չարիքի առանցք» տիպի պետությունների ու վերջիններիս դաշնակիցների դեմ է, ապա դա ահաբեկչությանն այնքան էլ նման չէ եւ մոտ է ազգային ազատագրական պայքարի դասական չափանիշներին:

Երբ Վրաստանն, իբր առանց Ռուսաստանին տեղյակ պահելու, ամերիկացիներին հրավիրեց Պանկիս, եւ արտգործնախարար Ի. Իվանովը ռուսական մամուլից տեղեկացավ ամերիկյան ծրագրերին, անմիջապես Վաշինգտոնին նախազգուշացրեց չխառնվել Վրաստանի ներքին գործերին, քանզի Վրաստանի առանց այն էլ ներքին անկայուն վիճակն ավելի կբարդանար: Մի քանի օր անց Պուտինը սրբագրեց Իվանովի մեկնաբանությունը. եթե ամերիկացիներին կարելի է հաստատվել Կենտրոնական Ասիայում, ապա ինչո՞ւ չի կարելի Վրաստանում: Պարզապես պրն Պուտինը չէչեն ահաբեկիչ Ռուսլան Գելաեւի գործընկեր էդուարդ Շեւարդնաձեից ուրտնեղել էր, քանի որ վերջինս այդ մասին իրեն տեղյակ չէր պահել: Շեւարդնաձեն իրեն հատուկ պարզությամբ հայտարարեց, հենց Պուտինի կողքին կանգնած, որ ինքը Կրեմլին տեղյակ է պահել:

Երեկ հերթական անհեթեթ հայտարարությունն արեց մյուս Իվանովը՝ ՌԴ պաշտպանության նախարարը: «Ռուսաստանին անհանգստացնում է Վրաստանում ամերիկյան զորակազմի ընդլայնումը: Այժմ մեզ հայտնի է միայն, որ Վրաստան են գալու 200 ամերիկացի զինվորներ», Վաշինգտոն մեկնելու ճանապարհին ասաց Ս. Իվանովը: Լուրը հաստատեց Վրաստանի պաշտպանության նախարար Դ. Թեւզաձեն՝ մարտի 15-20-ը կժամանեն շուրջ 150 ամերիկացի հրահանգիչներ:

Հայաստանի համար մտահոգիչը ոչ՝ թե 150 ամերիկացի հրահանգիչների ժամանումն է Վրաստան, այլ Պուտինի կովկասյան քաղաքականությունը, ինչը կարող է վտանգել հայ-ռուսական ռազմավարական համագործակցությունը: Ակնհայտ է, որ Մոսկվան իր դիրքերը Վրաստանում զիջում է ԱՄՆ-ին: Եթե հաշվի առնենք, որ Հարավային Կովկասում հաստատվելու համար Վաշինգտոնը խրախուսում է Վրաստան-Թուրքիա քաղաքական, տնտեսական եւ ռազմական համագործակցությունը, ապա «վրացական վակուումը» պետք է լրացնի հենց Թուրքիան: Պաշտոնական Թբիլիսիի հավաստիացումները, թե վրաց-թուրքական համագործակցությունը ուղղված չէ Հայաստանի դեմ, եղբայրական վրաց ժողովուրդը հայերի անվտանգությանը սպառնացող որեւէ քայլ չի անի, դառնում են անիմաստ: Հայաստանը կանգնում է բավականին բարդ իրողությունների դեմ դիմաց: Այս առումով, Մոսկվայի ջղաձգումները որեւէ կերպ արդարացված չեն լինի, եթե պաշտոնական Երեւանը կրկնի եւ ետեւի արտաքին քաղաքականության «կոոլեմենտար» սկզբունքը: Երեւի թե արդարացված չի լինի Մոսկվայի ասամներ կրճատցնելու սովորությունը, երբ Թուրքիայի ամերիկացի բարեկամները ակնարկներ անեն հայ-թուրքական սահմանին ռուս սահմանապահների ավելորդության մասին:

Վերջում մեկ լուր Մոսկվայի «Կասպիան» գործակալության ժաղավենից: Թուրքիայի հատուկ ծառայությունները նախապատրաստում են լայնածավալ սադրանքներ Վրաստանի հայաբնակ շրջաններում: Մոսկովյան իրազեկ շրջանակները տեղեկացրել են, որ Թուրքիան, օգտվելով վրացական պետության ներքին թուլությունից, փորձում է ամրապնդել իր ռազմաքաղաքական ներկայությունը Անդրկովկասում, մասնավորապես Վրաստանում: Թուրքական հատուկ ծառայությունները ակնկալում են, որ Սամցխե-Ջավախքում սադրանքները պետք է կտրուկ լարեն հայ-վրացական եւ վրաց-ռուսական հարաբերությունները, որին կհետեւեն Ռուսաստանի վրա ԱՄՆ ճնշումները, ռուսական ռազմական ուժերը դուրս կբերվեն Վրաստանից: Ապա Թուրքիան կփորձի հայ-վրացական զինված սադրանքներ հրահրել, որից հետո, «զգուշանալով հայկական կողմի դեմ լայնածավալ ռազմական առճակատումից» եւ ԱՄՆ միջնորդությամբ, Սամցխե-Ջավախքը կհայտարարվի «միջազգային պատասխանատվության գոտի, որի անվտանգությունը պետք է ապահովեն Թուրքիայի զինված ուժերը»:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Վրաստանի նկատմամբ Մոսկվայի քաղաքականությունը շիտակ է ու երկդիմի

Թուրքական ուժերի խցկումը Վրաստան կվտանգի հայ-ռուսական ռազմավարական համագործակցությունը

ՄԱՔՍԱԼԵՆԳՈՒԹՅՈՒՆ

Բաքվի երեք խանութներից բռնագրավվել է 31 տուփ «Սիգարոն»

Ադրբեջանի կենտրոնական լրատվամիջոցները երեկվա հրապարակումներում առանձնակի ուշադրություն են դարձրել հարկային նախարարության եւ պետական մաքսային վարչության աշխատակիցների համատեղ օպերատիվ գործողություններին, որոնց արդյունքում 2002 թ. մարտի 7-ին Բաքվի երեք առեւտրային կետերում կանխվել է հայկական արտադրության «Սիգարոն» տեսակի ծխախոտի վաճառքը:

Գործողությունը պսակվել է մեծ հաջողությամբ՝ բռնագրավվել է 31 տուփ «Սիգարոն», մոտ 40 դոլար ընդհանուր արժողությամբ: Փաստի առիթով տարվում է հետաքննություն: Ադրբեջանի հարկային նախարարության հարկային հանցագործությունների նախաքննության դեպարտամենտը դեռեւս չի կարողանում պարզել, թե որտեղից է «Սիգարոնը» բերվել Բաքու:

Իրոք, չափազանց դժվար է պարզել: Միգուցե ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահնե՞րն են տարածաշրջան այցելությունների ընթացքում ձեռի հետ Հայաստանից «Սիգարոն» տանում Բաքու: Տեսականորեն այս վարկածը չի բացառվում եւ արժանի է լուրջ ուսումնասիրության, մանավանդ եթե հաշվի առնենք, որ հակամարտության կարգավորման ենթատեքստում միջնորդները կարեւորում են հայ-ադրբեջանական տնտեսական համագործակցությունը: Լավ, իսկ ո՞վ է Բաքու հասցնում Գավառի «սրսուռ կարտոլը» կամ Սեւանի սիգ ձուկը: Եվ սա նոր չէ: Ղարաբաղյան պատերազմի տարիներին ադրբեջանցիների խոհանոցի անբաժանելի մասն էին հայկական կարտոֆիլն ու ձուկը: Իսկ ո՞վ է Ադրբեջանից Երեւանի եւ Ստեփանակերտի խանութներ հասցնում ադրբեջանական «Ազերիչայ» թեյը, որն, ի դեպ, համեմատաբար էժան է մյուս թեյերից եւ բուրավետ: Կամ Կասպիցի բառափը:

Կառավարությանը մոտ կանգնած իրազեկ մի աղբյուր «Ազգին» վստահեցրեց, թե «Սիգարոնը», կարտոֆիլը, ձուկը, թեյը Վրաստանի Սադախլո հասնում են տոնավաճառով եւ հասնում Հայաստան եւ Ադրբեջան: Հիշեցի մի դեպք. հենց Սադախլոյում գավառցիները ձուկ էին բարձում Բաքու մեկնող «Իկարուսը»:

Մեզ մնում է հուսալ, որ ադրբեջանցիներին չեն նյարդայնացնի հայկական արտադրանքների՝ Բաքվի խանութների ցուցափեղկերում հայտնվելու փաստերը: Նմանապես, հայերին թող չնյարդայնացնի, եթե հենց այս պահին «Ֆիրդուսու» շուկայում ականատես լինեն 220 դրամ արժողությամբ ադրբեջանական թեյի վաճառքի դեպքերին: Լինենք հանդուրժող, զերծ մնանք գավառամտությունից: Այլապես Ղարաբաղի հարցը չենք կարող լուծել:

Ովքե՞ր են Ռուսաստանի իսկական տերերը

Ռուսաստանի թերթերը լայնորեն մեկնաբանում են ամերիկյան գործարար շրջանների «Ֆորբս» («Forbes») ազդեցիկ հանդեսի աշխարհի գերհարուստ մարդկանց ամենամյա ցուցակը: Եվ ինքնակելու բան կա: Հարստության չափանիշը սկսվում է միլիարդ դոլարից: Ցուցակի մեջ մտնում են գործարար մարդիկ եւ ոչ թե պետությունների ղեկավարներ, ինչպես էլ որ նրանք անվանվեն՝ նախագահ, թագավոր թե սուլթան:

Եվ այսպես, ցուցակի մեջ նշված է 472 անուն: Իհարկե, տեղի մամուլն առաջին հերթին ուշադրություն է դարձնում սեփական հաստատակներին: Ու այստեղից էլ սկսվում է պարադոքսների շղթան: Ծանոթանալով Ռուսիո ներկայացուցիչներին, խղճահարությամբ ես լցվում... ռուսների նկատմամբ: Յոթ մեծահարուստներից մեկին կամ երկուսին միայն կարելի է պայմանականորեն ռուս անվանել, մեկն էլ ադրբեջանցի է, մնացածները՝ հրեաներ: Ընդսմին, առաջնադաս ոսկե եռյակը «մաֆիոզ» հրեաներ են՝ «Յուկոս» նավթային կոնցեռնի տեր Միխայիլ Խոդորկովսկին (3,7 մլրդ դոլար), Չուկոտկայի նահանգապետ Ռոման Աբրամովիչը (3 մլրդ) եւ «Ալֆա» բանկի ղեկավար Միխայիլ Ֆրիդմանը (2,2 մլրդ): Եվ ինչն է հետաքրքրական ըստ ռուսական թերթերի վկայության. այս երեքի միացյալ հարստությունը շոշափելիորեն գերազանցում է, ոչ ավել, ոչ պակաս, հանրահռչակ Ռոկֆելերների կլանի ունեցվածքին: Ուշագրավ է նաեւ այն հետեւությունը, որ ռուսաստանցի միլիարդատերերը պարարտացել են երկրի բնական ռեսուրսների շահագործման այսպես կոչված վայրենի սեփականաշնորհման շնորհիվ: Ինչպես չհիշես մեծն սեփականաշնորհիչ վաուչերագործ, նույնպես հրեա Անատոլի Չուբայսին:

Մեզ մնում է միայն ափսոսանք հայտնել, որ Ռուսաստանի ֆինանսական տիտանների մեջ չկա ոչ մի... հայ: Հետո էլ ոմանք միանգամայն ասում են, թե հայերի ու հրեաների միջեւ ընդհանուր շատ բան կա:

Չկա:

Միխաիլ Խոդորկովսկի

Ռոման Աբրամովիչ

Միխայիլ Ֆրիդման

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Մոսկվա

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

«Հայ ծիսական պաշտամունքը»

Այս անունով հատորը վերջերս է լույս տեսել Բեյրութում լիբանանահայ ճանաչված մշավորական, հայ կաթոլիկ վարդապետ Հայր Անդրանիկ Կռանյանի հեղինակությամբ: 376 էջ ծավալով այս ուսումնասիրությունը հրատարակվել է բանաստեղծ, հայ կաթոլիկ պատրիարքարանի «Մասիս» պաշտոնաթերթի երբեմնի խմբագիր Հրաչ Քաջարենցի թողոնով, էջադրումը եւ տպագրությունը Բեյրութի «Սիփան» հրատարակչատան (տնօրեն՝ Արամ Սեփեթջյան):

Հատորի հակիրճ ներածության մեջ (էջ 7-9) Հ. Կռանյանը գրում է. «1700-ամեակի առիթով, բարի է վերարժեւորել, կրկին իմաստավորել ու կեանքի աղբիւր դարձնել այն պաշտամունքը, որովհետեւ... մեզ եւ մեր ժողովուրդը հոգեպէս սնուցին եւ հոգեւոր արբունքի հասցուցին» (էջ 8): Նա ավելացնում է, որ հայ հոգեւոր ծեսին «ամբողջական ծանօթացումն ու ուղիղ գործադրումը մասնագիտութիւն կը պահանջի» (էջ 9):

Հատորը բաղկացած է հինգ մասերից եւ օգտագործված գրականության «Մատենագիտութիւն» ցուցակից:

Առաջին մասում (էջ 11-84) հեղինակը ներկայացնում եւ բացատրում է Հայ եկեղեցու պաշտամունքային ծեսերն ու տոները՝ կատարելով յուրաքանչյուրի պատմականը եւ տալով մանրամասնություններ նրանց պատմական զարգացման մասին: Տարեցույցին ու տոնացույցին հաջորդում են Քրիստոսին, Աստվածածնին, Ս. Խաչին ու եկեղեցուն նվիրված տոների մանրամասն թվարկումներն ու բացատրությունները:

Երկրորդ մասը (էջ 87-162) նվիրված է ժամասացությանը: Այս մասում գրվել է սաղմոսների, շարականների, ութ ձայների, հայկական խազերի եւ ժամասացության յոթ տարատեսակների մասին: Այս մասի ավարտին հեղինակը ցավով նշում է, որ ժամասացությունն այսօր անշեղացած է, որի պատճառը հոգեւոր ճգնաժամն է ամբողջ աշխարհում, ներառյալ՝ եկեղեցականների մեջ: Նա երկու ելք է տեսնում՝ «Հայ ժամասացութիւնը վերարժեւորել նախ հոգեւորականներուն հոգիին մէջ» (էջ 160) եւ ժամասացությունը ժողովրդականացնել՝ ժողովրդի համար «առձեռն» ժամասացություն մշակելով (էջ 161):

Երրորդ մասը էջ (165-195) նվիրված է Հայ եկեղեցու պատարագին: Ներկայացվում եւ բացատրվում են պատարագի խորհուրդը, Հայ եկեղեցու պատարագի զարգացման պատմությունը, բուն պատարագի ծիսակատարության ընթացքը՝ սկզբից մինչեւ վերջ:

Հատորի չորրորդ մասում (էջ 199-231) առանձին ենթամասերում բացատրվում են Հայ եկեղեցու ծիսակատարության ժամանակ օգտագործվող մատյանները, զգեստները եւ նույնինքն եկեղեցու շենքի զանազան բաժինները:

Հատորի ամենածավալուն մասը վերջին՝ հինգերորդ մասն է (էջ 235-370), որը «Ծիսական բառարանն» է: Այստեղ հայ ծեսին առնչված յուրաքանչյուր եզր հակիրճ կամ ընդարձակ բացատրվում է կամ հղում է կատարվում նախորդ չորս մասերի համապատասխան էջերին:

«Հայ ծիսական պաշտամունքը» ուսումնասիրությունը հեղինակելիս, Հ. Անդրանիկ ծ. վրդ. Կռանյանն օգտագործել է թեմային առնչված հայերեն եւ ֆրանսերեն առկա գրականությունը, ինչպես նաեւ իսալերեն մեկ աշխատություն:

Ներկայացվող գիրքը նախատեսված է ինչպես հոգեւորականների, հոգեւոր դպրոցների աշակերտների, աստվածաբանության ուսանողների, այնպես էլ ընթերցող լայն շրջանակների համար եւ կարդացվում է մեծ հետաքրքրությամբ:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱՀՋԲԱՅԱՆ

Երբ խոսում է մեսաղը

«Չէի սպասում, որ մեսաղի մշակումը հայերիս մեջ այսպիսի բարձր մակարդակի վրա է: Անատոլի Ավետյանի գործերը կարող են պատիվ բերել ցանկացած ազգի»: Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ Գրիգոր Խանջյանի ժամանակին ասված այս խոսքերի արդարացիության մեջ համոզվում ես՝ դիտելով օրերս «Գոռ» գեղարվեստի սրահում բացված Ավետյանի աշխատանքների ցուցահանդեսը: Ճանաչված արվեստագետի աշխատանքները (մետաղ, արակի) զարդարում են Հայաստանի Ազգագրական թանգարանը, Բոստոնի «ԱԼԱՍ» թանգարանը, Էջմիածնի Ամենայն հայոց կաթողիկոսի նստավայրը... Մետաղի մեջ շունչ ու ասելիք արած գաղափարը, ձեւն ու գույնը կիրառական արվեստի հայ եւ այլազգի սիրահարների այլն են շոյել աշխարհի տարբեր երկրներում, այդ թվում՝ Իսլանդիայում, Հոլանդիայում, Շվեյցարիայում, Ռուսաստանում (Մոսկվա, Սանկտ Պետերբուրգ) անցկացված հայ արվեստի օրերին եւ Երեւանում, Փարիզում, Չիկագոյում, Բոստոնում, Վաշինգտոնում, Սելանտայում, Լոս Անջելեսում, Հալեպում կայացած անհատական ցուցահանդեսներում: Ինչպես գրում է արվեստաբան Սարո Սարուխանյանը, Ավետյանի ստեղծագործական հիմնաքարը սինթետիկ մտածողությունն է: Այն ունակ է գեղանկարչության հայտնի օրինաչափությունների մեջ բացահայտելու հուզական եւ իմաստային մինչ այդ անհայտ նոր սահմանները: Գաղտնիքը մետաղի դրվագման եւ գեղարվեստական մշակման հնարավոր տարբերակներ կիրառման մեջ չէ, որով այնքան հարուստ է դեկորատիվ արվեսը, այլ՝ գեղանկարի նյութական հենքի մեջ, գունային եւ պլաստիկ լեզվի արտահայտչական աննախադեպ ընդհանրացումների մեջ: Դրանք նրա յուրաքանչյուր գործին հաղորդում են զարմանալի խոր եւ ընդգրկուն հնչեղություն:

Մարդու գործը, ստեղծագործական նվաճումներն առավել արժեք են ձեռք բերում, երբ արվեստագետն օժտված է լինում բարեբարություն անելու ձիրքով:

1992-ին Չիկագոյում բացվեց Անատոլի Ավետյանի անհատական աշխատանքների ցուցահանդես-վաճառքը, որի արդյունքում նա «Ֆոլկվագեն» մակնիշի հատուկ միկրավտոբուս նվիրեց հայ հաշմանդամ երեխաների «Փյունիկ» ասոցիացիային: Իսկ Սելանտայում տեղի ունեցած նույնատիպ ցուցահանդեսից հետո՝ սպորտանավ, ինչի շնորհիվ սպորտով զբաղվող հայ հաշմանդամ երեխաները Համաշխարհային օլիմպիադայից հետո կազմակերպված պարաօլիմպիական խաղերում հաղթեցին անգամ մերձբալթյան իրենց խաղընկերներին: Հիշատակենք նաեւ, որ այցելելով ԱՄՆ, հայ արվեստագետն իր ձեռքի աշխատանքն է ընծայել Չիկագոյի վերականգնողական կենտրոնին, ուր երկրաշարժից հետո բուժվում էին տասնյակ հայ երեխաներ:

«Մետաղի լեզուն հասկանալը հեշտ չէ, մշակելը՝ տարբեր ջանքեր ու հմտություն է պահանջում, բացի այդ չափազանց վտանգաբեր են զանազան թթուների գոլորշիները, որոնց հետ ակամա շփվում ես աշխատանքի ընթացքում», խոստովանում է կիրառական այս արվեստի վարպետը:

1993-ին Ֆրանսիայի մշակույթի նախարար Ժակ Թյուբոնի նախաձեռնությամբ Անատոլի Ավետյանի աշխատանքների անհատական ցուցահանդես բացվեց Փարիզի քաղաքապետարանում, ինչն, ինքնըստինքյան, բավականաչափ պատվաբեր է այլազգի ներկայացուցչի համար: Դիտելով այն, Ժակ Թյուբոնն ասաց. «Ոչ մի ֆրանսիացի իր առողջության հաշվին արվեստ չի ստեղծի, դա կարող է միայն հայը»:

«Գոռ» գեղարվեստի սրահում, որ հանդիսանում է Երեւանի մշակույթի գողտրիկ կենտրոններից մեկը, օրերս բացված Անատոլի Ավետյանի աշխատանքների ցուցահանդեսը հավաստում է այդ միտքը: Եվ բացի այդ, հուզում է հանդիսատեսին իր ինքնատիպ ասելիքի ու կատարման գեղեցկությամբ:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄ

Ատգեն Արմենյանը՝ չափանիշների նախանշախնդիր

Վերջերս «Ազգում» եւս մեկ հետաքրքիր հրապարակում եղավ Թալիբյան շարժման ամերիկացի ռազմիկ Ջոնի Ուոքեր Լինդի մասին (թիվ 36, 26-բ փետրվարի, 2002 թ.): Ամերիկյան ապահովված ընտանիքում ծնված եւ ամեն արտոնություն ունեցող տղային ծնողները ոչինչ չեն մերժել երբեք, «ոչ» չեն ասել: Ի վերջո, այս ամենաթողությունը հասցրել է այն բանին, որ Ջոնին դարձել է իր երկրի թշնամին: Ինչո՞ւ: Ամենապարզ պատճառով. այս երիտասարդին թույլատրվել է խախտել բարոյականության եւ բարեկրթության բոլոր սահմանները:

Բացառի՞կ օրինակ է, հատուկ է միայն ամերիկյան հասարակությա՞նը: Իհարկե, ոչ: Արդեն տագնապալի է վիճակը բարոյական դաստիարակության առումով աշխարհում ամենուրեք: Եվ դա է պատճառը, որ 1969 թ. Օնտարիոյի ինստիտուտում սկիզբ առավ բարոյական կրթության ծրագիր՝ նպատակ ունենալով ձեւավորել հոգեկան զարգացումը խթանելու արդյունավետ ծրագրեր ու դասավանդական մեթոդներ՝ հիմնված Լորենս Քոլբերգի՝ անձի զարգացման փուլային տեսության վրա:

Հայ իրականության մեջ այս ծրագրի իրականացման կարեւոր փաստ կարելի է համարել «Բարեկրթության արահետներով» եւ «Բարեկրթության խճանկար» ժողովածուների հրատարակումը: Գրքերի պարունակության եւ հրատարակության անհրաժեշտության մտահղացումը պատկանում է նախկին կանադահայ, այժմ արդեն Հայաստանում հաստատված Ատգեն Արմենյանին, մարդ, որն ապրած կյանքով ու գործով է ապացուցում իր հայրենասիրությունը: Առաջին գրքի հեղինակը Սիդա Չիլինգարյանն է, երկրորդ գրքի հեղինակը՝ Էմիլյա Օհանյանը:

Ամենատարբեր նյութեր են տպագրված այս երկու ժողովածուներում, նյութեր, որոնք բարոյականության հիմնախարեր են մատաղ սերնդի համար: Անկեղծ ասած, այս նյութերի վերընթերցումն ավելորդ չէ նաեւ մեծահասակների համար, ովքեր աշխուժորեն մասնակցելով բնապահպանական շարժումների, խաղաղասիրության ծայրահեղությունների, տնտեսության համակենտրոնացումների, թմրանյութերի, մարմնավաճառության բավիղներում, պարզապես մոռանում են բարոյականության տարրական չափանիշները պահպանել:

Կրկին կարդանք Պարույր Սեւակի «Ազգային սնապարծություն եւ ազգային արժանապատվություն» հոդվածը, Տերյանի, Չարիֆյանի, Մեծարենցի, մեր ու օտարների պայծառ մտածողների մտքերը, որոնք հրահանգներ կամ թելադրություններ չեն:

Լորենս Քոլբերգի բարոյական զարգացման հիմնադրույթների վրա հիմնված այս գրքերի հրատարակումը բարոյական մտածողության ուսումնասիրման արդյունավետ միջոց է: Բնական գիտելիքները երբեք ու երբեք տարանջատ չեն եւ ենթադրում են բարոյական հետեւանքներ: Ուստի Ատգեն Արմենյանի այս նախաձեռնությունն առաջին քայլը պիտի համարենք մեր երկրի բարոյական առողջացման, բարոյականության չափանիշների վերածնման ճանապարհին:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Թուրքերենի դասագիրք հայերենով

Վերջերս լույս տեսավ ԵՊՀ արեւելագիտության ֆակուլտետի թուրքագիտության ամբիոնի վարիչ Ա. Սաֆարյանի եւ նույն ամբիոնի դասախոս Ա. Սողոմոնյանի հեղինակած թուրքերենի դասագիրքը: Լինելով հայ իրականության մեջ առաջին նմանատիպ դասագիրքը՝ սա հաջողված փորձ է հայ ուսանողին մայրենի լեզվով ծանոթացնելու արդի թուրքերենին: Դասագրքի հրապարակման անհրաժեշտությունն անհերքելի է: Մինչ դասագրքի լույսընծայումը թուրքերեն ուսումնասիրողները հիմնականում առաջնորդվում էին խորհրդային շրջանի դասագրքերով, որոնք պարունակում էին քերականական եւ բառային հնոտիք:

Մեթոդաբանորեն հիմնավորված դասագիրքը (15 դաս) համակարգված եւ կուռ տրամաբանական կառուցվածքի: Այս արժանիքը ուսումնասիրողին մաչելիորեն է մատուցում թուրքերենի հնչյունաբանությունը, քերականությունը եւ հիմնական բառապաշարը: Համապատասխան առաջադրանքների եւ վարժությունների միջոցով ուսանողը հնարավորություն է ստանում ամրապնդելու ստացած գիտելիքները:

Դասագիրքը պարունակում է նաեւ թուրք հայտնի գրողների ստեղծագործություններ, թուրքական ասացվածքներ եւ որոշ նյութեր թուրքական մամուլից:

Հեղինակներին հաջողվել է դասագրքում ներառել միանգամից երեք բառարան, որոնք սկզբունքային նորույթ են՝ թուրքերեն-հայերեն լեզվաբանական գիտաբառերի, թուրքերեն-հայերեն ուսումնական (5000 բառ եւ բառակապակցություն) եւ թուրքերենի առավել գործածական հապավումների:

Շնորհակալ աշխատանք է կատարել դասագրքի խմբագիր, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Գառնիկ Ասատրյանը: Գրքի հրատարակմանն օժանդակել է ճանաչված արեւելագետ եւ բարեգործ Գուրգեն Մելիքյանը: Թուրքերենի դասագիրքը երաշխավորվել է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության կողմից որպես դասագիրք բուհերի ուսանողների համար:

ԱԲԱՄ ԱՆԱՆՅԱՆ

ԹԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

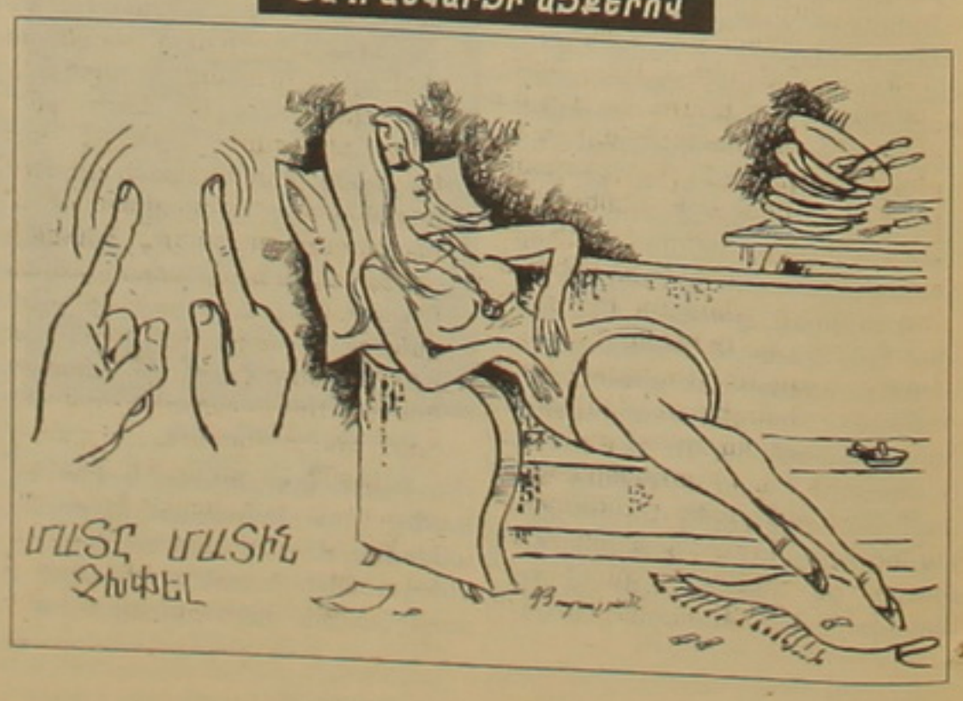

Մարզական

Նիկեն ուղեւորվում է Եվրոպա

Ֆուտբոլի աշխարհի 2-րդ առաջնությունն ամենաֆաղաֆականացվածն էր այդ սուուգաստեսների անցկացման պատմության մեջ: Չնայած ՖԻՖԱ-ի նախագահ Ժյուլ Ռիմեի մեծ հեղինակությանը, նրան այդպես էլ չհաջողվեց խանգարել Բենիտո Մուսոլինիի ֆաշիստական վարչակարգին առաջնությունն օգտագործելու իրենց ուժն ու հզորությունը ցուցադրելու համար: Հարկ է նշել, որ 2-րդ առաջնության անցկացումն էլ մեծ դժվարությունների հետ էր կապված: Եվրոպայում եւ Ամերիկայում տնտեսական խոր ճգնաժամ էր բռնկվել: Բացի այդ էլ, հաշվի առնելով անդրանիկ առաջնության կազմակերպման ժամանակ Ուրուգվայի կրած ֆինանսական վնասները, միայն Շվեդիան ու Իտալիան էին առաջնությունն անցկացնելու հայտ ներկայացրել: Սակայն շուտով շվեդները հրաժարվեցին: Իսկ ահա, Մուսոլինիի վարչակարգին տնտեսական կողմը բնավ էլ չէր հետաքրքրում: 1932 թ. Ստոկհոլմում կայացած կոնգրեսին Իտալիան ներկայացել էր բազմամարդ պատվիրակությամբ, որը գլխավորում էր ֆուտբոլի ֆեդերացիայի փոխնախագահ եւ միաժամանակ ֆաշիզմի գլխավոր գաղափարախոսներից մեկը հանդիսացող Ջովանի Մաուրոն: Ճիշտ է, ՖԻՖԱ-ի ղեկավարությունն այնքան էլ կողմնակից չէր առաջնությունն Իտալիայում անցկացնելուն, սակայն այլ ելք չկար: Նույնիսկ առաջարկ եղավ առաջնությունը հետաձգել մինչեւ 1936 թ., սակայն չընդունվեց:

Մուսոլինի. «Իտալիան պետք է ուժեղագույնը լինի»

Եվ այսպես, Իտալիան դարձավ աշխարհի 2-րդ առաջնության կազմակերպիչ: Մուսոլինիի վարչակարգի ծրագրի առաջին մասն իրականացավ: Մնում էր իրագործել երկրորդ մասը՝ նվաճել աշխարհի չեմպիոնի կոչումը: Մուսոլինին Իտալիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ գեներալ Վակարոյին հրամայել էր, որ հավաքականը պետք է ուժեղագույնը ճանաչվեր: Հետաքրքիր չէր հրամանի իրականացումը: Հարկ է նշել, որ 30-ական թթ. սկզբներին Իտալիան բնավ էլ Եվրոպայում ֆուտբոլային առաջնակարգ երկրների շարքին չէր դասվում: Այն տարիներին Եվրոպայում տոն էին տալիս չեխերն իրենց անխոցելի դարպասապահ Պլանիչկայի գլխավորությամբ, եւ ավստրիացիները, որոնց կազմում աչքի էր ընկնում տեխնիկապես գրագետ Շինդելարժը: Գերմանացիներն ու իսպանացիներն էլ գերազանցում էին իտալացիներին: Չպետք էր անտեսել նաեւ հարավամերիկյան ֆուտբոլի 3 «իսկաներին» Բրազիլիայի, Ուրուգվայի եւ Արգենտինայի հավաքականներին:

Իտալիայի հավաքականի կազմն ուժեղացնելու նպատակով քարոզչական մեծ ծավալի աշխատանք տարվեց այլ երկրներում: Հատկապես հարավամերիկյան ակումբներից հրավիրվեցին իտալական ծագում ունեցող ֆուտբոլիստներ: Հարկ է նշել, որ դա ՖԻՖԱ-ի գործող կարգի կոպիտ խախտում էր, քանի որ ֆուտբոլիստն իրավունք ուներ երկրի հավաքականում հանդես գալ միայն այն դեպքում, եթե նա վերջին 3 տարիների ընթացքում ապրել էր այդ երկրում եւ այդ ժամանակահատվածում այլ երկրի հավաքականում չէր խաղացել: Սակայն իտալացի գեներալները թքած ունեին գործող կարգի վրա, իսկ ՖԻՖԱ-ն եւ իտալացիների մրցակիցները չտեսնելու էին տալիս այդ փաստը: Օրինակ, իտալացիների կազմում ընդգրկված Լուիս Մոնտին (Իտալիայում Լուիջի էին կոչում) աշխարհի անդրանիկ առաջնությունում արգենտինացիների կազմում դարձել էր արծաթե մեդալակիր: Նա վերջին խաղն արգենտինացիների կազմում անցկացրել էր 1931 թ. հուլիսի 4-ին, ուստի իրավունք չուներ Իտալիայի ընտրանիում խաղալու: Էնրիկե Գուաիտան Արգենտինայի հավաքականում վերջին խաղն անցկացրել էր 1933 թ. փետրվարի 5-ին: Նույնը կարելի է ասել նաեւ արգենտինացի Ասիլիո Դեմարիայի եւ բրազիլացի Ամֆիլոկիոյի մասին: Միայն արգենտինացի Օրսին էր օրինական ձեւով ընդգրկվել իտալացիների կազմում: Եվ հենց Մոնտին, Գուաիտան եւ Օրսին շատ բանով նպաստեցին իտալացիների հաջող ելույթներին:

Սակայն միայն վերը նշված խախտումները չէին, որ իտալացիներին օգնեցին իրականացնելու Մուսոլինիի հրամանը:

Մուսոլինին Իտալիայի հավաքականի ֆուտբոլիստների հետ առաջնության մեկնարկից առաջ

Տունն Աթենքում որպես կաշառք

Պարզվում է, որ իտալացիներն արգելված միջոցների էին դիմել նույնիսկ ընտրական խաղում հույների դիմադրությունը հաղթահարելիս: Առաջնությունը միակն էր, որում նույնիսկ կազմակերպիչ երկրի հավաքականն ազատված չէր ընտրական խաղերից: Մրցակարգի համաձայն, մրցակիցները պետք է մրցեին սեփական եւ մրցակցի դաշտերում: Առաջին խաղում իտալացիները տանը 4-0 հաշվով հաղթեցին հույներին, իսկ պատասխան խաղն այդպես էլ չկայացավ: Այն ժամանակվա մամուլում կարճ հաղորդագրություն էր տպագրվել, ըստ որի գիտակցելով, որ չեն կարող չորս գնդակի տարբերությունը վերացնել, հույներն իրենք էին առաջարկել, որ խաղը չկայանա: Սակայն իրական պատճառը պարզվեց շուրջ 60 տարի անց: Գաղտնիքը բացահայտեցին Հունաստանի հավաքականի դեռեւս ողջ մնացած ֆուտբոլիստները՝ ելելությունը պատմելով ֆուտբոլի պատմության եւ վիճակագրության միջազգային ֆեդերացիայի ներկայացուցիչներին: Պարզվում է, որ իտալացիները հույներին անսովոր կաշառք էին առաջարկել պատասխան խաղի չկայացման դիմաց: Դա Աթենքի կենտրոնում երկհարկանի տուն էր, որի համար իտալացիները 700 հազար դրախմ էին վճարել (այսօրվա հաշվարկով մոտ 4 մլն դոլար): Այդ տունը նվիրվեց Հունաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիային, որն այնտեղ էր տեղավորված մինչեւ 1980 թ.: Այս մասին տեղյակ պահվեց ֆուտբոլիստներին: Միլանում կայացած առաջին խաղի ավարտից հետո հույների ավագ Գրամաթիկոպուլոսին իտալացիները 400 հազար դրախմի անդորրագիր էին տվել, որը նա պետք է հանձներ ֆեդերացիայի ղեկավարությանը: Իհարկե, իտալացիները չէին վախենում հույների հետ պատասխան խաղում առավելությունը կորցնելուց: Պարզապես, նրանք չէին ցանկանում առաջնության մեկնարկից մեկ ամիս առաջ ծովային հոգնատանջ ճանապարհորդություն կատարել:

Առաջնությունն առանց չեմպիոնի

Համաշխարհային ֆուտբոլի հերթական սուուգաստեսին մասնակցելու ցանկություն էին հայտնել 32 հավաքականներ: Սակայն հետագայում Չիլիի, Պերուի եւ Թուրքիայի ֆուտբոլիստները հրաժարվեցին մասնակցությունից: Ավելի վաղ հրաժարվել էին աշխարհի չեմպիոնները՝ ուրուգվայցիները, ինչն, իհարկե, մեծ կորուստ էր: Այս անգամ էլ մասնակիցների թվում չէին բրիտանական ընկերակցության երկրների հավաքականները, որոնք դուրս էին եկել ՖԻՖԱ-ի կազմից: Առանց ընտրական մրցաշարի եզրափակիչի ուղեգիր ձեռք բերած Արգենտինայի եւ Բրազիլիայի հավաքականներն Իտալիա էին գործուղել ոչ ուժեղագույն ֆուտբոլիստներին: Ոչ եվրոպական մյուս երկու երկրների ԱՄՆ-ի եւ Եգիպտոսի հավաքականներին ոչ ոք լուրջ մրցակից չէր համարում: Այնպես որ, իտալական առաջնությունը կարելի է մաքուր եվրոպական համարել, մանավանդ որ առաջին իսկ հանդիպումներից հետո վերը նշված բոլոր չորս հավաքականներն էլ դուրս մնացին հետագա պայքարից:

Ինչ վերաբերում է ընտրական հանդիպումներին, ապա գլխավոր անակնկալը հարավսլավացիների անհաջողությունն էր, որոնք զվեյցարացիների ու ռումինացիների հետ պայքարում չկարողացան ուղեգիր նվաճել:

ՇԱՐՈՒԱՇԵԼԻ

ՇԱԽՄԱՏ

Տիգրան Պետրոսյանի անվան ակումբը Ֆրանսիայում

Ռեպորտաժ «Բրիտանական ավիաուղիների» աջակցությամբ

Իմ այս փարիզյան կարճատեւ այցելության առիթներից մեկը Փարիզի արվարձաններից մեկում՝ Բուրգ լա Ռեյնում հենց նոր բացված Տիգրան Պետրոսյանի անվան շախմատային ակումբն է:

Ակումբի հիմնադիրն ու նախագահը շախմատին նվիրված 35-ամյա Ֆրանկ-Վազգեն Բայրամյանն է, իսկ նախաձեռնության ոգեշնչողը՝ Բայրամյանների ողջ ընտանիքը: Բայրամյանները ծագումով Իզմիրից են: 1915 թ. Ցեղասպանությունից հետո նրանք տեղափոխվել են նախ Հունաստան, ապա՝ Ֆրանսիա:

Բայրամյանների ընտանիքն այժմ ամբողջ կազմով է մասնակցում ակումբի աշխատանքներին: Ֆրանկ-Վազգենը շախմատ խաղալ սովորել է 3 տարեկան հասակում: Նրա անհատական վարկանիշը հասել է 2400-ի սահմաններին, ինչը վարպետի ցուցանիշ է: Գործնական խաղից բացի Վազգենը զբաղվում է նաեւ տեսական վերլուծություններով: Հայ շախմատիստների պարտիաների վերլուծությունները հրատարակվել են հոլանդական շախմատային հանդեսում: Նրա հիմնական մասնագիտությունը համակարգչային ծրագրավորումն է, աշխատում է համակարգչային կենտրոնում: Ուստի պատահական չէ, որ նորաստեղծ ակումբը դասական շախմատին զուգահեռ զբաղվում է այսպես կոչված «Ֆիշերի շախմատի» տարածմամբ: Առաջիկա շաբաթ օրը Պետրոսյանի անվան ակումբում կսկսվի առաջին խոշոր մրցաշարն ըստ «Ֆիշերի շախմատի»: Ֆրանկ-Վազգեն Բայրամյանը նախատեսում է կազմակերպել նաեւ «եռյակ շախմատի» (երբ խաղին մասնակցում են երեքով) մրցումներ:

Վազգենը, ցավոք, հայերեն ինչ գիտի, բայց ամբողջովին տոգորված է հայկական ոգով եւ մշակական կապի մեջ է հայկական կազմակերպությունների, Ֆրանսիայում ՀՀ դեսպանատան հետ: Նա ցանկանում է շախմատը տարածել Ֆրանսահայերի շրջանում, որպեսզի նրանք հաճախեն Պետրոսյանի անվան ակումբ:

– Իմ ակումբը Պետրոսյան անունը կրում է ոչ միայն ի պատիվ աշխարհի 9-րդ չեմպիոնի,– կես-լուրջ, կես-կատակ ասում է Բայրամյանը: – Ես մեծարում եմ բոլոր նշանավոր Պետրոսյաններին եւ Պետրոսյան շախմատիստներին...

Ահա թե ինչու, երբ գրոսմայստեր Արշակ Պետրոսյանը եւ նրա փեսան՝ Պետեր (այսինքն՝ Պետրոս) Լեկոն ժամանեցին Կանն՝ խոշոր մրցաշարի, Բայրամյանը շտապեց նրանց հետ մոտիկից ծանոթանալու: Վազգենը մեծ հաճույքով է հիշում նաեւ հանդիպումները գրոսմայստեր Արտաշես Մինասյանի եւ հայ այլ շախմատիստների հետ: Իսկ առաջիկա սեպտեմբերին Փարիզի Տիգրան Պետրոսյանի անվան ակումբը կսկսի իր անդրանիկ ելույթը Ֆրանսիայի թիմային առաջնությունում:

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՓԱՐԻԶ

Ուժերի փորձարկում Կիպրոսում

Կիպրոսում ուսումնամարզական հավաք անցկացնող երեւանի «Սպարտակն» ու «Բանանցն» առաջին հանդիպումներն անցկացրին: «Բանանցը» 1-2 հաշվով զիջեց մերձմոսկովյան «Լոբնյա» թիմին: Հայ ֆուտբոլիստներից գոլը խփեց Արմեն Գրիգորյանը: Թիմի կազմում հանդիպմանը մասնակցեցին ՀՀ հավաքականի ֆուտբոլիստներ Ֆելիքս Խոջոյանն ու Արթուր Ոսկանյանը: Երեկ «Բանանցը» պետք է ուժերը չափեր Ղազախստանի առաջնության բronզե մրցանակակրի հետ:

«Սպարտակի» կազմում Կիպրոս չեն մեկնել փորձառու դարպասապահ Հարություն Աբրահամյանը, որին ակումբը տրանսֆերի է հանել, ինչպես նաեւ Արկադի Դոխոյանն ու «Դինամոյից» հրավիրված դարպասապահ Նիկոլայ Սարգսյանը: «Սպարտակն» ուժերը չափեց Կրասնոդարի «Կուբանի» հետ, որը խաղում էր հիմնական կազմով: Հաշիվը բացեց Հայկ Հակոբյանը, սակայն սպարտակցիները չկարողացան պահպանել հաղթական հաշիվը: Գրոհներից մեկի ժամանակ «Սպարտակի» պաշտպաններից մեկն անզգուշորեն գնդակն ուղարկեց սեփական դարպասը: Մարտի 15-ին նախատեսված է թիմի 2-րդ հանդիպումը Բլագովեշչենսկի «Ամուրի» հետ:

Նախկին ատլետի մեծարումը

Ինտերնետային ցանցով ստացված լուրը տեղեկացնում է, որ Օրենջ Քաունթիի «Triple X» ընկերության հովանավորությամբ «Նյուպորտ Բիչ Մարիոթ հոթելի» շքեղ դահլիճներում փետրվարի 12-ին տեղի է ունեցել ամերիկահայ վաստակավոր մարզիկների անունների «Պատվո տախտակի» վրա գրանցման 16-րդ ճաշկերույթ-արարողությունը: Այս տարի այդ պատվին է արժանացել Սոմերվիլի (Մասաչուսետս) քաղաքացի, նախկին ատլետ Պոլ Աբրահամյանը, որը 50-60-ական թթ. վճռական դեր է խաղացել բեթեւ ատլետիկայի Ուորբերթոնյան մրցումներում իր թիմին հաղթանակներ բերելու գործում:

Միջոցառման համանախագահներն են եղել Նիլ Փաբուջյանն ու Ջեկ Քայաքանյանը: Հանդիսավորը՝ էդդի Առնոլդը:

Միջոցառումից ստացված եկամուտները հատկացվել են Լոս Անջելեսի «Արարատ» եւ Օրենջվուդի երեխաների տներին:

Հ. Ծ.

Խաղացանկը չկազմվեց

Աթենքում Հայաստանի, Ուկրաինայի, Իսպանիայի, Հունաստանի եւ Հյուսիսային Իռլանդիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիաների եւ հավաքականների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ տեղի ունեցավ 2004 թ. Եվրոպայի առաջնության ընտրական 6-րդ խմբի խաղացանկի քննարկումը: Կողմերն այդպես էլ համաձայնության չեկան միասնական խաղացանկի հարցում: Նախատեսվում է ապրիլի 8-ին նոր քննարկում կազմակերպել: Եթե դա էլ արդյունք չտա, ապա ընտրական 6-րդ խմբի խաղացանկը կկազմվի ՈՒԵՖԱ-ի կողմից՝ վիճակահանությամբ:

Կալաձեն սպառնում է ուկրաինական քաղաքացիություն ընդունել

Իտալական «Միլանի» վրաց լեգեոներ Կախա Կալաձեն La Gazzetta dello Sport թերթին տված հարցազրույցում սպառնացել է հրաժարվել վրացական քաղաքացիությունից եւ ուկրաինականն ընդունել, եթե մինչեւ մայիսի 1-ը վրացական իշխանությունները չգտնեն իր եղբորը: Հիշեցնենք, որ նրա եղբորը՝ Լեւանին անհայտ հանցագործները առեւանգել էին անցյալ տարվա մայիսին: Որոշ աղբյուրների համաձայն, Կալաձեի եղբայրը ողջ է եւ պահվում է Պանկիսի կիրճում: «Միլանի» պաշտպանը նշել է, որ երբ իր եղբորն առեւանգեցին, Վրաստանի չինովնիկներից յուրաքանչյուրը ցուցադրաբար հայտարարում էր, որ ինքն անձամբ մասնակցելու է Լեւանի որոնման աշխատանքներին: Սակայն պարզվեց, որ դրանք դատարկ խոստումներ էին: Կալաձեն նշել է, որ ինքն ամեն օր աղոթում է Աստծուն եւ խնդրում վերադարձնել եղբորը:

Բաժինը վարում է ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

զանազան

Արձագանք «Արձագանքին»

Ունի՞ արդյոք որեւէ մեկը բարոյական իրավունք եթերում կամ հրապարակայնորեն իր անպատասխանատու կարծիքը հայտնելու մեր ազգային մեծությունների մասին: Ունի՞ արդյոք բարոյաբիբլիական իրավունք լուրջ հարցերի մասին խոսելու, եթերում Սայաթ Նովայի ու Կոմիտասի մասին արտահայտվելու այնպիսի մեկը, որի գործը կոմիկական թեթեւ ժանրից այն կողմ չի անցել: Հին Հռոմում ասում էին. «Կոշիկներիցդ բարձր մի դասիր»: Անցած տարվա դեկտեմբերի 23-ին «Արձագանք» ռադիոկայանով «Շարմ» ակումբից որոշես հյուր հրավիրված Մարկ Սաղաթելյանը ռադիոլսողներից մեկի այն հարցին, թե ինչո՞ւ Հայաստանում արեւելյան ոճի երաժշտություն շատ են լսում, հայտարարում է. «Դե, քանի որ Սայաթ Նովան այլ լեզուներով էլ է երգել եւ գրել, ուրեմն նա հայ երգիչ չէ, իսկ Կոմիտասն էլ, դա հայտնի է բոլորին, որ... »:

Հարկ չեմ համարում կրկնել այս ցինիկ ու վիրավորական արտահայտությունը մեր ազգային սրբության հասցեին: Նման արտահայտություն եթե հնչեր եվրոդական ամենալիբերալ երկրի որեւէ ռադիոկայանից իրենց ազգային արժեքների հասցեին, եւ ասողի, եւ եթեր արձակողի նկատմամբ կլիներ արժանի վերաբերմունք: Իսկ մե՞նք ներող անտարբերնե՞ր ենք, թե՞ վախկոտ բարիներ:

Սայաթ Նովան մեր ազգային մշակութային հարստություններից մեկը, կատարելապես տիրապետել է 3-4 օտար լեզուների, անշուշտ, նաեւ իր մայրենիին: Եվ ինչպես Մարտիրոս Սարյանն է գրում. «Սայաթ Նովան իր երգերով ձգտում էր եղբայրացնել ազգերին, ամրացնել նրանց հոգեհարազատությունը. երգելով մի քանի լեզվով Սայաթ Նովան հայ է մնում»: Կոմիտասը՝ Մեծ եղեռնի 2 մլն զոհերից մեկը, բոլորիս հայտնի է իր ողբերգական ճակատագրով: Իսկ քանի հազարավոր հայեր են նույն ճակատագրին արժանացել ականատես լինելով այդ վայրագություններին: Այսօր, երբ մեր թշնամիներն ամեն գնով շարունակում են ժխտել Հայոց ցեղասպանության փաստը եւ աշխարհով մեկ լրատվական բոլոր միջոցներով մեր հասցեին զրպարտություններ ու կեղծիք են սփռում, բնական հարց է ծագում, թե ո՞ւմ դրոշի տակ են գործում մարկսաղաթելյանները:

Եթե հեռախոսով զրուցած չլինեի «Արձագանք» ռադիոկայանի տնօրեն Արտավազդ Բայաթյանի, հաղորդավարուհի Աստղիկի եւ հենց իր՝ Մարկ Սաղաթելյանի հետ, իմ լսածներին նույնիսկ կկասկածեի: Առողջ բանականությունից դուրս է, թե ինչպես մեր եթերով, մեր ազգի հասցեին անպատկառ կեղծիք է հնչում, ճիշտ այնպես, ինչպես դա անում են օտարները Հայաստանից դուրս: Այս հարցով դիմել ենք ՀՀ նախագահի խորհրդականին, հեռուստառադիոհաղորդումների վերստուգիչ հանձնաժողովի նախագահի օգնականին, մի շարք թերթերի խմբագրություններին, իսկ նրանք, զարմանալիորեն, այս երեւույթը դիտելով իբրեւ անձնական վիրավորանք կարեկցում են, փորձում մխիթարել ինձ՝ վերահսկողի իրենց պարտականությունները կատարելու եւ նման անպատասխանատու զրպարտանքները կանխելու փոխարեն:

ԱՐՏՈՒՐ ԽԱՆՋՅԱՆ
Ռադիոֆիզիկոս

Գարնանային հոգնածություն, Օրգանիզմի ընդհանուր թուլություն

Կարծիք կա, թե աշխարհի այն անկյուններում, ուր քաղաքակրթությունը դեռ չի թափանցել, մարդիկ չգիտեն ինչ է հոգնածությունը: Ի՞նչ է ընդհանրապես հոգնածությունը՝ ֆիզիկա՞ն, թե՞ հոգեւոր երեւույթ, եւ ի՞նչն է նկատի առնվում, երբ այն համարվում է քաղաքակրթության հետեւանք՝ բնությունից հեռացո՞ւմ: Շրջակա միջավայրը եւ հատկապես աղմուկը, քիմիական թունավոր արտանետումներով հագեցած օդը, նիկոտինը, ալկոհոլը, կոֆեինը, ամեն տեսակի սրեսներն ու գերլարվածությունը պատճառ են դառնում օրգանիզմի ընդհանուր հոգնածության: Արտաքին նման ազդեցություններին արագ արձագանքելիս խախտվում են նյարդային համակարգը, արյան շրջառությունը, շնչառությունը, մարսողությունը: Հոգնածություն կարող է առաջանալ նաեւ ոչ ճիշտ սնվելու հետեւանքով: Երկարատեւ հոգնածությունը կարող է նույնիսկ դեպրեսիայի առաջացման պատճառ դառնալ:

Հոգնածությունը շատ հաճախ արտահայտվում է գերծանրաբեռնված մարդկանց շրջանում: Արբանալուն պես նրանք վախով են հիշում իրենց վրա դրված պարտավորությունները եւ տագնապում են, որ չեն կարող ժամանակին կատարել դրանք: Այս կարգի հոգնածությունը համարվում է առավոտյան հոգնածություն, որն ավելի բնորոշ է կանանց, հատկապես մայրերին:

Ընդհանրապես հոգնածությունն իբրեւ ֆիզիկական լարվածության հետեւանք ընդունելը բոլորովին սխալ է: Մշտական հոգեկան լարվածությունը եւ շատողականությունն ավելի շատ հոգնածություն կարող են առաջացնել: Այս հիվանդության համար հիմնականում դեղորայք չի օգտագործվում: Մշտական հոգնածությունը մարդուն դարձնում է անաշխատունակ թույլ դիմադրողականությամբ: Հոգնածության դեմ պայքարելու ամենաարդյունավետ միջոցն արդելու աղվեսն է:

Այս հիվանդությունն ավելի սուր է արտահայտվում գարնանը: Ֆիզիկապես օրգանիզմը որեւէ հիվանդության ախտանիշ չունենալով հանդերձ, անհանգիստ է, սովորաբար վատ ինքնազգացողությամբ ընդհանուր տկարություն, ախորժակի բացակայություն, անտարբերություն, ինքնություն, գրգռված վիճակ: Նման ինքնազգացողությունը ձմռանն անցկացրած կյանքի հետեւանքով պայմանավորելն այնքան էլ ճիշտ չէ: Ուժերի անկման պատճառներից ամենակարեւորը վատ հոգեվիճակն է, որին նպաստում են նաեւ գարնան եղանակը՝ օդի ճնշումը եւ բաղադրությունը (հատկապես խոնավությունը), արեւի ազդեցությունը, լույսի ուժգնությունը: Հաճախ բացասաբար է ազդում մեր ինքնազգացողության վրա ծմեռային լուսավորվածությունը, հատկապես փետրվարին արեւի ուլտրամանուշակագույն ճառագայթների մեծ մասն ընկնում է մեր չմարզված մարմնի վրա, որն էլ աշխատելով պաշտպանվել դրանից՝ թուլանում է:

Եթե հոգնածությունը, անքնությունը կամ ինկոսությունն աճում են, պետք է անպայման դիմել բժշկի եւ պարզել, թե այդ երեւույթներն օրգանական որեւէ հիվանդության հետեւանք չե՞ն արդյոք: Եթե՝ ոչ, ապա պետք է պայքարել գարնանային հոգնածության դեմ: Օրգանիզմին ամենափոքր օժանդակությունն այս դեպքում արժեքավոր է: Աշխատեք ամեն օր քնել միեւնույն ժամին, ընդ որում՝ 23-ից ոչ ուշ: Քնելուց առաջ խմեք տաք կաթ, այն օգտակար է ոչ միայն ծխելը չարաշահողներին, այլեւ բոլորի համար: Շատ եղեք մաքուր օդում, հատկապես կիրակի առավոտյան, անկախ եղանակից՝ շատ զբոսնեք: Կրճատեք սիգարետների քանակը, եթե նույնիսկ 2-3 հատով նվազեցնեք, մեծ նշանակություն կունենա: Ամեն օր սոված խմեք գարնանային կազդուրիչ նեկտար՝ կես բաժակ եռացրած-սառեցրած ջրում քամեք կես կիտրոն եւ ավելացրեք 1 գդալ մեղր: Շաբաթվա մեջ մեկ-երկու ժամ հատկացրեք հաճույքի կամ ընթերցանության համար:

Պատրաստեց Մ. Թ.

ԹՎԱՀՄԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Գաղտնախորհուրդ է տիեզերքը՝ անբացատրելի առեղծվածներով լի: Հնագույն իմաստնությունները, սակայն, հնարավորություն են տալիս երեւույթների, նշանների, տառերի, թվերի՝ հետ կապված շատ ու շատ գաղտնիքներ բացել: Ամեն ինչ կարելի է պայմանական համարել, ու թվերն էլ իրենց մեջ կրում են միստիկական խորհուրդ, եւ նրանց ներքին թաքնված էությունը եւս ունի մեկնաբանում...

1-ը բացարձակն է, միասնական Արարիչը, ներուժը, ինքնամփոփությունը, ստեղծագործական սկիզբը, անթափանցելիությունը, անկանխատեսելիությունը:

2-ը ժխտումն է, երկակիությունը, քայքայումը, հակադրությունը, բեւեռացումը, կենտրոնախույս ուժը:

3-ը սինթեզն է, հարմոնիան, տվյալ մակարդակի վրա հաստատունությունը, տեղային ինքնաբավությունը, կենտրոնածիգ ուժը, հարմարվողականությունը:

4-ը կոպիտ նյութականացումն է, պրիմիտիվ կոշտ ձեւը, արգելքը եւ զարգացման խթանը:

5-ը կենսականացումն է, հայտնագործումը:

6-ը կյանքի ձեւավորումն է, ներդաշնակությունը նյութական, կենսական մակարդակի վրա, տունն է:

7-ը հոգեւորն է, ուղղահայաց կաթը, պրակտիկ հոգեւոր ուսուցիչը, հոգեւոր չափման բնութագիրը, բարձրագույն իմաստը, վերակառուցումը:

ԴԵՍՈՒԴԵՆԻՑ

«Գոնե թանգը թող ինձ մնա»

Ինչպես գեղեցկության բոլոր մրցույթներում հաղթած գեղեցկուհիների, այնպես էլ «Միսս Սլովակիա-2001» մրցույթի գեղեցկուհու աչքերից մեղմ արցունքներ հոսեցին: Սակայն 21-ամյա Ավա Դզոլդովայի արցունքները երջանկության արցունքներ չէին: Մրցույթից մի քանի ռոպե առաջ խլել էին գլխավոր մրցանակ շահած գեղեցկուհուն սպասող ավտոմեքենան: Ինչպես հեքիաթներում է պատահում, գեղեցկուհին բնավ մեղք չուներ: Պարզապես մրցույթը կազմակերպող գործակալության պարտքի դիմաց՝ 5.200 դոլար, հարմար պահ ընտրելով, տարել էին շքեղ ավտոմեքենան: Այնուամենայնիվ, գեղեցկուհին չի կորցրել հույսը, որ մի քանի օրից կստանա նվերը:

Ավա Դզոլդովան շուտով կմասնակցի «Միսս Յունիվերս» գեղեցկության մրցույթին:

Ռ. Պ.

Բոլոր հարբեցողներն էլ պետք է հանճարնե՞ր լինեն

Հանճարի ֆենոմենը բացատրելու համար գիտնականները բազմաթիվ տեսություններ են առաջ քաշել: Ըստ այդ տեսություններից մեկի, հանճարեղությունը որոշ հիվանդության արդյունք է, օրինակ հոդատապի: Հայտնի գենետիկները մի շարք փաստեր են հավաքել անվանի մարդկանց կյանքից եւ եկել նույն եզրակացության, որ, օրինակ, Միքելանջելոն, Բեթհովենը, Նյուտոնը, Գալիլեյը, Դիզելը եւ այլ հայտնի արվեստագետներ, մաթեմատիկոսներ, ֆիզիկոսներ, քիմիկոսներ տառապել են հոդատապով: Բանն այն է, որ հոդատապի ժամանակ արյան մեջ բարձրանում է միզաթթվի քանակությունը, որը խթանում է ուղեղի աշխատանքը:

Միզաթթուն պարունակում է այնպիսի նյութեր, որոնք կան նաեւ սուրճի եւ թեյի մեջ: Դրանք ուղեղի աշխատանքը ակտիվացնող նյութեր են: Միզաթթուն անցնելով արյան մեջ, պատճառ է դառնում հետաքրքիր մտածողության՝ տաղանդի փայլատակման:

Որոշ գիտնականներ էլ գտնում են, որ քաղաքակրթության զարգացման պատճառը եւ առաջ մղիչ ուժն արդեն քանի հազարամյակ եղել է էթանոլը, որը պարունակվում է սպիրտային խմիչքներում: Մնում է հետեւություն անել՝ բոլոր հարբեցողներն էլ պետք է հանճարնե՞ր լինեն:

Պատրաստեց Է. Ա.

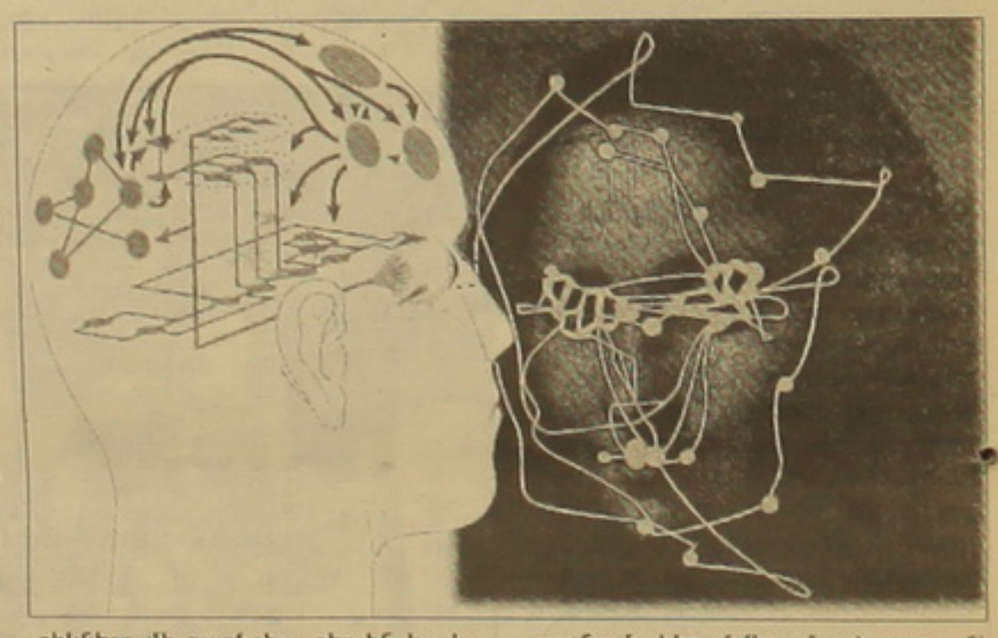

Գեղահարդարման հնագույն միջոցներից

Հնում կանայք ճանաչել են իրենց շրջապատող բուսական, կենդանական աշխարհը եւ դրանց հատկություններն օգտագործել որպես գեղահարդարման միջոց:

Մինչեւ օճառի երեւան գալը ձեռքերը եւ դեմքը լվանում էին կավով կամ օճառախոտով (օշնան), որի ծաղիկները տրորում էին ափերի մեջ եւ լվանալիս սանում փրփուր: Անուշահոտության համար կանայք օգտագործել են հաճելի հոտ արձակող մասրենին, կաղույտ տերեփուկը, որն օգտագործում էին ամբողջ տարին՝ թե ամռանը, թե՝ ձմռանը՝ չորացրած վիճակում: Պահարաններում եւ սնդուկների մեջ կանայք պահել են խնձոր, սերկեւիլ, կաղույտ տերեփուկ եւ ուրիշ հոտավետ բույսեր ու ծաղիկներ: Նրանք հոգ էին տանում, որ ատամները լինեն առողջ եւ սպիտակ: Դրանք շփում էին ծխախոտի մոխրի եւ ծովային ջրի, կամ փայտի մոխրի եւ աղի խառնուրդով: Բերանից հոտ չգալու համար ողողում էին զանազան եփուկներով, օրինակ՝ վարդի թերթիկները եփում էին քացախով եւ ջրով: Խորհուրդ է տրվում նաեւ դեղձի եփուկը: Դեմքի մազերը ժամանակավորապես վերացնելու համար օգտագործում էին խիտ, մածուցիկ խուրձեր: Դրանք պատրաստում էին հարած ձվի սպիտակուցի, շաքարի, օղու կամ եռացրած ջրի, շաքարի եւ կիտրոնաթթվի խառնուրդից, որը հարում էին մինչեւ լավ պնդանալն ու խում դեմքին, մի քանի րոպեից հետո հեռացնում դեմքից ու լվանում գոլ ջրով:

Հոնքերը սեւ եւ փայլուն դարձնելու համար կրակի վրա խորոված ընկույզից պատրաստում էին հատուկ խուրձ եւ խում հոնքերին: Մեկ խորոված ընկույզը մանրացնում էին եւ տրորում բուսական յուղով:

Պատրաստեց Մ. Մ.

ԱԶԳ

հեռուստածրագրեր

13 մարտ, չորեքշաբթի

Ս1

8.00, 9.20 Առաջին ծրագիր
9.00, 13.00, 17.00, 21.00, 00.00, 1.20, 1.25 Հայլուր
10.30 Մի մարդու ճակատագիր
10.45 Առաջին օգնության դասընթաց. Հրդեհ
11.00 Ս-լ «Սիրո կախարդանք»
11.45 Կեսգիշերային ճեղքընթաց
12.40 Բարի ախորժակ
13.20 Ռուբիկոն+
17.20 Չարենց-105
17.35 Իմ սեր, իմ հավաս, իմ երկեղեցի
18.00 Ս-լ «Սիրո կախարդանք»
19.00 Երեկոյան Երեւան
19.20 Փառատոն «Մուտք 21-րդ դար»
19.45 Մանրամասներ
20.10 Կարծիք
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
21.45 Որակի նշան
22.00 Երկու սերունդ
23.00 Ռուբիկոն+
00.20 Կեսգիշերային ճեղքընթաց
1.30 Գ/Ֆ «Սվերը»

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

08.00 «Բարի լույս, Հայաստան» (08.30, 09.30 Լրաբեր)
10.00, 18.00 Ս-լ «Նաղոլեոնը եւ Եվրոպան»
11.55 «Նե-Նա»
11.20 «Ակցեոն»
13.10 PODIUM ART
13.25 Գ/Ֆ «48 ժամ»
16.00 Լրաբեր
16.20 Բնությանը պաշտպան
16.45 Սուլտֆիլմ
17.00 Ռուսական բալետի աստղերը
17.10 «Բլյուզ-Բլյուզ պատմություններ»
17.30 «Եռաֆազ»
19.00 Civilis
19.25 Բժիշկ Դավիթ Պետրոսյանի «Դեղատոմսը»
20.00 Լրաբեր
21.00 «Նոր հայերի» հյուրերը
21.35 Հասցեն Հայաստան
22.00 Ընտանեկան լոտո
23.15 «1-02»
23.30 Լրաբեր
ԱՊՀ-ի նորություններ (ՄԻՐ)
24.00 Գ/Ֆ «Վեց»

ԱՐՄԵՆԻԱ

08.30, 15.00, 18.00, 20.30, 01.30 ժամը
09.00, 21.00 CNN
Կենդանիների աշխարհ (վավերագրական)
10.00, 15.30 Սուլտֆիլմ
11.00 Հայրենիք-սիրուտ
11.25, 19.45 Ինչպե՞ս ես, բարեկամ
11.40 Ավտոտուրիզմ-2000
12.00, 18.30 Ս-լ «Ընտանեկան կարեր»
13.00, 21.30 Բլից
13.30 Գ/Ֆ «Թոթ տուն»
16.30 Բումերանգ
17.30 Կոմոյուտեր ժամ
22.00 Ընտանեկան ակնթարթ
23.25 UEFA Չեմպիոնների լիգայի խաղարկություն
02.00 Գիշերային կինոսրահ «Բլեյդ»

[illegible]

19.30 Սուլտֆիլմ
19.50 Բախտացույց
20.00 Գ/Ֆ «Տաղանդավոր միստր Ռիտլին»
22.00 Բախտացույց
22.05 Գիտաստղեր
22.30 Գ/Ֆ «Ռեբեկա» II մաս
00.00 Համերգ

Ա1+

07.35, 18.30, 01.15 «Ա1+ֆուրբոլ»
07.45, 19.45, 11.45, 13.45, 15.45, 17.45, 19.45, 21.45, 23.45, 01.45 «Այբ-Բե»
08.00, 12.00, 13.30, 16.55 «Այբ-Բե-տեղեկատու»
08.05, 18.05 Մ/ս-լ «Սեյլորմուն»
08.25 Բեռլինի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի համերգը
08.45, 18.45, 20.45, 22.45, 00.45 «Այբ-Բե+»
08.55, 16.00 Ս-լ «Անմոռանալին»
10.00 «Ներկայնակ»
10.35 Երգում է էլթոն Ջոնը
10.45, 16.45 «Նոյյան տապան»
11.00, 20.00 Ս-լ «Իմ բոլոր զավակները»
12.05, 16.50 Ս-լ «Ամոթոռոպահարեր-2»
12.30 Երգում է Ջենիֆեր Լոպեզը
12.45, 20.55 Ս-լ «Դա Վինչիի հեռաֆիլմությունը» (վերջին սերիա)
13.35 Կարիբյան ջազ-փառատոնում
13.55 Երեխաների համար «Խայտառակ բան է» (2-րդ սերիա)
15.00 Երգում է Փիթր Գեգրիելը
15.15 Մ/Ֆ «Ուրախության երգ»
17.00 Երգում է Շառլոտ Չյորչը
17.10 «Ավեսիս»
18.00, 19.55, 20.50, 23.05 «Այբ-Բե-բիզնես»
19.15 Ս-լ «Տես ինչպես են մեծանում»
20.55 Ս-լ «Բոնիր գողին»
22.15 «Հ. Գ.»
22.55 Երաժշտական դաղար
23.00 «Գլխավոր թեմա»
23.10, 02.10 «Ա1+ժամուլ»
23.20 Միշել Սերյեն «Անժելիկան հրեշակների մարիգուիի» ֆիլմում
02.20 Ռոբերտ դը Նիրոն, Ջեսիկա Լանժը «Գիշերը քաղաքի վրա» ֆիլմում
04.00 Երգում է Լայզա Մինելին
04.10 Հերի Դենիելսը «Ցասում» ֆիլմում
05.45 Նվագում է Սթեն Գեթցը
06.10 Գեղֆիլմ «Անակնկալ հայրիկի համար»

ԵՐԵՎԱՆ

7.00 ՏԲԿ Մոսկվա «Տրամադրություն»
9.30 «Առավոտ»
11.00 Վավֆիլմ
12.00 Հ/թ «Ակցեոն»
12.30 ՏԲԿ Մոսկվա ս-լ «Պետերբուրգյան գաղտնիքներ»
13.35 ՏԲԿ Մոսկվա «Տարեթիվ»
14.25 «Էլիտար շրջան»
15.00 ՏԲԿ Մոսկվա «Իրադարձություններ»
15.15 ՏԲԿ Մոսկվա ս-լ «Տեսուչ Կեսարը»
16.25 «Սպորտ+»
16.50 Սուլտֆիլմ
17.35, 22.30 Գեղֆիլմ
19.00 «Դպրության ղողանջներ»
19.30 «Բուրգ»
20.00 ՏԲԿ Մոսկվա ս-լ «Առանց սիրո իրավունքի»
21.00 «Հարցերի տաղավար»
21.30 «Այս երեկո, այս ժամին»
01.10 ՏԲԿ Մոսկվա «Իրադարձություններ»
Ավարտին գիշերային կինոսրահ

[illegible]

08.00, 09.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 20.00, 22.00, 01.10, 03.00 «Հորիզոն»
08.15, 15.15 Մ/ս-լ «Ջին Ջինը Պանդալենդից»
08.40, 16.00 Մ/ս-լ «Արեւայադուստր Սիսին»
09.10, 15.35 Մ/ս-լ «Ֆանտաստիկ Ֆոյլակ»
09.30, 16.20 Մ/ս-լ «Տիկ հերոսը»
09.50, 21.50 «Նոսալջիզ»
10.10, 16.40 Մ/ս-լ «Անկարգ շնիկը»
10.30, 18.15 Ս-լ «Լողափ»
11.15, 19.10 Ս-լ «Սասանայի ճուտը»
12.10, 21.30 «Ծո-ից ծո Հայաստան»
12.30 Ֆուտբոլային սուրհանդակ
12.55 «Վարդանիկն ու Մարգոն»
13.05 Վավ. ֆիլմ
13.55 Համերգ
14.10, 20.30 Ս-լ «Կորբա»
17.05, 22.40 «Պատահական վկա»
17.35 Ս-լ «Դարման եւ Գրեգը»
20.15 «Օլյային հյուր»
23.10 Գեղֆիլմ (DVD)
01.20 «1/52»
01.35 Գ/Ֆ «Դիմակները»

ԱՐՄԵՆԿՈՆ

11.00 Համերգային ծրագիր
12.00 Սուլտաֆխարհ
16.00 Համերգային ծրագիր
17.05 Մ/Ֆ «Աղյուս արեան»
18.50 Երաժշտական միջնարար
19.00 Երիտասարդական ծրագիր «16»
20.00 Կառուկե. «Եկեք երգել սովորենք»
20.30 «Ծափիկ-ծափիկ»
20.50 «Հանդիպում»
21.10 Օպերա-բալետ «Կարմեն» 1-ին մաս
23.00 Երգում է Էրիք Քլեփթոնը
23.30 Գ/Ֆ «Կյանքի աղացույցներ»

ԱԼԵՏԻՎ

09.05, 20.30, 22.30 Բարի լուր
09.30, 18.45, 19.30 Սուլտֆիլմ
09.50, 19.50 Արցախյան ողողանջներ
10.15, 20.45 Ո՞վ է ռեզ կանչում
10.30 Մեր համերգասրահում
11.00 700-ակումբ
11.25 Ս-լ «Չորս տանկիստը եւ շունը» (7-րդ սերիա)
12.15 Բարի ճանապարհ
12.40 Դարձիր հերոս
13.00 Սուլտսերիալ
13.25 Չեզ համար, այգեգործներ
13.45, 00.00 Սիրո հավատարմություն
14.45 Վ/Ֆ «Մահվան իրավունք»
15.20 Փառատոների երկիրը
16.05 Մ/ս-լ «Լինում է. չի լինում մի փոքրուկ»
16.35 Պարզապես երգ
17.00 QP ալիք
17.25 Գ/Ֆ «Բաց գիրք» (ֆիլմ 2-րդ, 2-րդ սերիա)
19.00 24 ժամ գավառական կյանքից
20.15 Երաժշտական դաղար
21.00 Գեղֆիլմ
22.50 Եգիպտոս-Հայաստան, հեռուստակամուրջ
23.30 Մարդը եւ ծովը

ՍԻՆԵՄԱԶԱ

8.25 Կոմեդիա «Չորքոտանի փոքրիկը»
9.50 Արկածային «Պոկվիր աստղերից»
11.35 Մարտաֆիլմ «Ուղեւոր թիվ 57»
12.55 Կոմեդիա «Դեյվ»
14.40 Մարտաֆիլմ «Հրամայված է ոչնչացնել»
16.45 Արկածային «Հանուն խաղի հանդեպ սիրո»
18.55 Մելոդրամ «Գիտորը»
20.25 Մելոդրամ «Հավերժ սիրո պատմություն»
22.30 Դրամա «Թթվածնային տուն»
00.30 Դրամա «Մեռած պոետների միություն»
2.35 Մարտափ «Դիվահար անծը»
4.30 Մելոդրամ «Դոն Ժուան»
6.00 Դրամա «Իշխանություն»

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

8.00 Մ/Ֆ «Բագ-Բանի»
8.15 Վերկացիկ
8.30 Սուլտծրագիր
10.00 Գ/Ֆ «Անմահ Կաչելը»
11.00 Մ/Ֆ «Հեքիաթ ձկնորսի եւ ձկնիկի մասին»
11.30 Սուլտծրագիր
13.30 Գ/Ֆ «Դ՝ Արտանյանը եւ երեք հրացանակիրները» 2-րդ սերիալ
15.00 Մեր հայրենիքի պատմությունը
15.20 Սուլտծրագիր
16.00 Գ/Ֆ «Դ՝ Արտանյանը եւ երեք հրացանակիրները» 3-րդ սերիա
17.10 Մ/Ֆ «Երրորդ մոլորակի գաղտնիքը»
19.00 Աստղածաղիկ
19.30 Վ/Ֆ «Գայլեր»
20.20 Սուլտծրագիր
20.45 Մեր հայրենիքի հերիաթները
21.00 Գ/Ֆ «Ծերունի ավազակները»
22.30 Համաշխարհային երաժշտության գանձարան (Ռիչարդ Կլայդերման)

11 ՕՐ

7.00 Բարի լույս
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Նորություններ
10.15, 20.00 Ս-լ «Սիրո երկիրը»
11.10 Ծիծաղի համայնապակեր
11.45 Թույլ օրակ
12.35 Սմակ
12.50 Գրամոլություն
13.15 էդ. Ռաձինսկի. «Ռուսաստանում ամեն ինչ գաղտնիք է... եւ ոչինչ թաքուն չէ». «Պատմության ճակատագրական րոպեները», ֆիլմ 1-ին
14.00 «Կուտոր». Վ. Լանովոյ
14.25 Գ/Ֆ «Մարդիկ եւ մանեքենները» (2-րդ սերիա)
16.15 Սուլտայբուբեն
16.35 100 %
17.00, 22.35 Ս-լ «Սահաբեր ուժ 2»
18.00 Մեծ լվացք
19.25 Ռուսական էքսրիմ
21.00 «Ժողովուրդն ընդդեմ»
22.00 Ժամանակ
23.45 էդ. Ռաձինսկի «Ռուսաստանում ամեն ինչ գաղտնի է... եւ ոչինչ թաքուն չէ». «Պատմության ճակատագրական րոպեները», ֆիլմ 2-րդ
00.30 Գիշերային ժամանակ
01.00 Թեւեր
01.30 «Գիշերային հերթափոխ»

PTP

6.50-10.00 PYP-ի առավոտը
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 21.45, 00.15 Լուրեր-Մոսկվա
7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 21.00 Լուրեր
7.10 Ուղղափառ օրացույց
7.15, 8.30, 10.45 Ընտանեկան նորություններ
7.25, 11.50 Հերթապահ բաժանմունք
7.30 Ազդ
7.40, 9.30 Ճանապարհային պարեկ
8.10, 10.50 PTP-ի փորձաքննությունը
8.20, 9.10 Ազգային եկամուտ
8.25, 15.20 Լուրեր-սպորտ
8.40, 9.40 Սուդիայի հյուրը նախաբան
9.15 Մոսկվա-Մինսկ
10.10 Ս-լ «Սելեսա, միշտ Սելեսա»
11.00 Ս-լ «Երեւակայությունների կղզի»
12.20 Ս-լ «Սանտա Բարբարա»
13.05 Իմ ընտանիքը
14.00 «Ինչ է ուզում կինը»
14.30 Մ/ս-լ «Պաղիրուսի արկածները»
15.25 Ս-լ «Սիրո թեւեր»
16.20 Ս-լ «Վայրի հրեշակ»
17.20 Ս-լ «Հասարակ ճշմարտություններ»
18.20 Ֆուտբոլ «Զենիթ»-«Ռոստոր»
20.00 Ս-լ «Կոմիսար Ռեքսը»
20.50 Բարի գիշեր, փոքրիկներ
21.55 Ս-լ «Երեքն ընդդեմ բոլորի»
22.50 Ս-լ «Մարդիկ եւ սպիներ»
00.00 Լուրեր+ մանրամասներ
00.30 Վ/Ֆ «Հայաստան»
01.15 Գ/Ֆ «Ում որ աստված տա»

HTB

7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00, 01.00 Այսօր
7.05, 7.35, 8.10, 8.35, 9.10, 9.35 Առավոտը HTB-ում
9.50, 20.50 Ս-լ «Քաղաքացի պես»
11.25, 21.55 Ս-լ «Հեռաձիգները»
12.30 Միջավայր
13.20 Գ/Ֆ «Կրակում ծանծաղուս չկա»
15.20 «Դոմինոյի» սկզբունքը
16.40, 19.35 Քրեական գործ
17.30 Ս-լ «Դետեկտիվ Դուբրովսկու գործը»
18.40 Ընչաղաղություն
20.30 Օրվա հերոսը
23.35 Ֆուտբոլ. Չեմպիոնների լիգա. «Մանչեսթեր Յունայթեդ»-«Բավարիա»
01.45 Գորդոն
03.10 Չեմպիոնների լիգայի հանդեսը

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Աէրոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 45ա
Հեռ.՝ (051) 40297

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112, (09) 429412

Ալս Էրգրոումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140, 258899

Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 525801, 581578

Արմենբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 528986

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32, բն. 16
Հեռ.՝ 521389, (09)400699

Էլլեն-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50, բն. 26
Հեռ.՝ 528232, 540914

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532829, 532815

Էտալոն Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Փավստոս Բյուզանդի 97
Հեռ.՝ 539525

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417

Կապիտալ-Մենեջմենթ ԲԲԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 560138

Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ (041) 22184, (051) 23109

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 54-45-27

Վրինկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

ՍՓՅՈՒՌ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ
590000 ← ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ → www.spyur.am www.yellowpages.am

Armex

Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

2002 թ. մարտի 12-ի առեւտրային նստաշրջան

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

Թողարկող Issuer	Հատ. ABBR	Գրանցակ Listed	Գնում՝ Bid: Լավագույն գին Best price	Գնում՝ Bid: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Գնում՝ Bid: Ընդհ. գին Total qnt.	Վաճառք՝ Ask: Լավագույն գին Best price	Վաճառք՝ Ask: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք՝ Ask: Ընդհ. գին Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: Ցածր գին Day low	Կատարված գործարքներ Transactions: Առավ. գին Day high	Կատարված գործարքներ Transactions: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Կատարված գործարքներ Transactions: փոփ.% Avg%	Կատարված գործարքներ Transactions: Ծավալ (հազ. դրամի) Volume
ՀԱՇՏ-2.1 (ԱԲՈՎՅԱՆ)	ACH1	B											
ԱԳԲԱՅՈ ԲԱՆԿԱԿԱՆՈՒԹ. ԱՄ	AGBM	B											
ԱԳՎԻՄ. ԱՄ ՆԱՄԻԵՆԻՍ	AGVM	B											
ԱԼՄԱՍ	ALMS	B											
ԱՄՐԻԿ	AMRK	B											
ԱՊԱՎԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ԳՌ	APAH	B											
ԱՊԱՍԵԿՈՒՇԻՆ	APAK	B											
ԱՐԱՎՈՏ	ARAV	B											
ԱՐԱԽՍ	ARAX	B											
ՀԱՅ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐԻ ԸՆԿ	ARBC	B											
ԱՐԴՎԻՆ ԷԼԵԿՏ.ԳՈՐ (ԱՆՆՇՈՐ)	ARDV	B											
ԱՐԳՈՍ	ARGS	B											
ԿՈՐԻՆԻ ԱՐՍԵՆ ՖՈՒ	ARKF	B											
ԱՐՄԵՆԿԱՐԳԵՏ	ARKP	B											
ԱՐՄՈՒՇԱՎ	ARMU	B											
ԱՐԵԼԻՈՆ	ARSL	B											
ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԱՌԱՔՈՐԴԱՅԻՆ ԱՍ	ARSQ	B											
ԱՐՏԱՎ	ARTX	B											
ԱՐՔԱՅԵՆ	ASEV	B											
ԱՐՄՀԻԼԹՍԼ	ASHB	B											
ԱՐՄՀԻԼԹՍԼ	ASHBP1	B											
ԱՍՊԻՏԱԿԻ ԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻ	ASNR	B											
ԱՍՏԼԱՆՍԼ (ՄՈՍԿՎԱ)	ASTM	B											
ԱՐԹԻԿ ԲԵՐԻՆԳՅՈՒՆ	ATBE	B											
ԱՐԹԻԿ ԿԱՐԻ ՖՈՒ	ATKF	B											
ԱՐԱՐԱՏԵՐՆ	ATSH	B											
ՏՈՒՆԱՅԻՆ ՔՍԵՆ (ԱՐՇԱԿ)	ATTX	B											
ԱՎԱԳԱՐԴԱՅՆԵՐԻ ԳՌ	AVAG	B	150.0	150.0	1,097				150.0	150.0	150.0		300.5
ԱՎԻԱՄԱՐԻՆ	AVHM	B											
ԱՎՏԲԵՌՈՒՀՈ	AVTB	B											
ԱՎՏՈՍԱՏԿԻ ԳՌ	AVTM	B											
ԲԵՆԻՆԻ ԲԵԼՏՈՒՆԻՏ Կ/Տ	BENT	B											
ԲԻՍԿ ՊԱՍՏԱ	BISP	B											
ՇԱՐԵՆՑ ԳՈՐԾԱՐԱՐԱԿ. ԳՌ	CHSG	B											
ԿՈՄՏԵԼ ՍԵՐՎԻՍԵՍ	CPMT	B											
ԴԱՎԻՏՅԱՆ ՍԻՏ ՅՈՒ ՍԻ	DAVC	B											
ԴԱՍՏԱՎԵՐՏԻ ԲՈՒԺՏԵՍ. ԳՌ	DBUG	B											
ԴԻԼԻՋԱՆ ՍՈՒՄԳ. ՎԼ	DIJU	B											
ԴՈՒԼԱՍԵԼՏՈՒՆ	DZXT	B											
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒՄՆԵՐ	ECHS	B											
ԷՅՄՍԹԻ ՍԱՐԿԱՆԴ. ԳՌ	ECSG	B											
ԷՄ ԷԼԵԿՏՐՈՍԱՐՔԵՐԻ ԳՌ	EELJ	B											
ԵՐԵՎԷՆ	EFRZ	B											
ԷՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄԻԿ ԳՌ	EHHQ	B											
ԷՄ ՈՒՍԵՐՇԱՆ ԳՌ	EJWG	B											
ԷՄ ՆԻ ԿԱՅՈՒՄՅԱՆ ՖՈՒ	EKIF	B											
ԵԿԱԹԵՐԻՆԱ	EKB7	B											
ԷՄ ԿՈՒԼԻ ԳԱԼԱՏԵՐԵԱՅԻՆ ՖՈՒ	EKGF	B											
ԷՄ ԿԵՍԱՐԱՅԻՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԳՌ	EKOG	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՊԱՐԱՏ	ELAP	B											
ԷԼԵԿՏՐՈՆ	ELEK	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՄՈՒՏՅԱ	ELMU	B											
ԷԼԵԿՏՐՈՍԱՔՍ	ELSQ	B											
ԷՄ ԼՈՒՍՏԵՆՍԿԻ	ELUS	B											
ԷՄԻԼԻԱ ՍՄԿ ԲԱՆԿՈՒՄՆԵՐԻ ՖՈՒ	EMKFCO	B	500.0	500.0	100								
ԷՄՈՐ	EMOR	B											
ԷՄՅԱ	EMYA	B											
ԷՊՅՈՒՍԵՆԻ ՊԼԱՍՏՄԱՍ. ԳՌ	EPLG	B											
ԵՐԱԶ	ERAZ	B											
ԷՐ. ԳԱՍԱՅՈՒՅԹԻ ԳՌ	ERGG	B											
ԵՐԿԱԹԵՏՆԻ	ERKB	B											
ԵՐՏԵՐՈՒ	ERTO	B											
ԷՄ ԷԱՍՊԱՅԻՆ ԳՈՒՆԵՐԻ ԳՌ	ESHG	B				500.0	500.0	500.0			500.0		66.5
ԱԼԱՅԻՆ ԵԹԵ. ԳՌ (ԵՐԵՎԱՆ)	ETCG	B											
ԷՄ. ՏԵԽՆՈԳ. ՍԱՐՔԵՐԻ ԳՌ	ETXS	B											
ՎԱՍ ՍՓՅ (ԵՐԵՎԱՆ)	EVAF	B											
ԷՄ ՈՒՍԵՐՇԱՆ ԳՌ - 1	EVG1	B											
ՁՅԱՆԻ ՀԱՅ	GAMC	B											
ԳԱՆԼԻՏՍԱՐՔ (ԳՅՈՒՄՐԻ)	GANL	B											
ԳԱՆԴ	GAND	B											
ԳԱՐՆ	GARN	B											
ԳՈՐԾԱՐԱՐԱԿԱՆ (ԳՅՈՒՄՐԻ)	GARV	B											
ԳԵՂԱՍՈՒ	GEGA	B											
ԳՈՐԻՆԻ ԳԱՍՍՍ	GGAM	B											
ԳԵԳԱՄ	GGMA	B											
ՀԻՄՔԱԼԵՂՆԵՐԻ ՖՈՒ (ԳՅՈՒՄՐԻ)	GHRF	B											
ԳՅՈՒՄՐԻ	GKND	B											
ԳՅՈՒՄՐԻ ՍՍՄ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ Կ/Տ	GMPG	B											
ՀԱՍԿՈՐԴԱՍԿ	HAGB	B											
ՀԱՍԿՈ	HASH	B											
ՀԱՅԿՈ	HATC	B											
ՀԱՅՈՒԹԱՍՈՆ	HATS	B	1,400.0	1,400.0	30								
ՀԵՄ. ՀԱՅԱՍ ԳՈՒՄՊ	HEHG	B											
ՀԱՅԷԼԵԿՏՐԱՍԵՐԵԱՆ	HELM	B											
ՀԱՅՍԱԹ	HKBL	B	2,000.0	2,000.0	184								
ՀԱՅԹՐԱՍԵԲԵԱՆ	HOMD	B											
Հ. ՇԱՀԱԶԱՆ ԵՎ ԸՆԿԵՐՆԵՐ	HSHB	B											
ՀԱՅՇԻՆԱԿԱՍԿՈ	HSHN	B											
ՀԱՍՏՈՒԱԾՈՒՆԻ ԳՌ	HSNG	B											
ՋԵՐՄՈՒԿ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՅՈՒ ԳՌ	JHUG	B											
ԿԱՇԻ	KASH	B											
ՔՈՄՍԵԹ	KMET	B											
ԿԱՄԻՍՅԵՒՆ	KMSH	B											
ԿՈՆԵԿՍ	KNET	B											
ԿԱՆԿԱ	KNKA	B											
ՆԱԻՐԻՄ	KNBB	B											
ԿՈՇԻՆ ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ՖՈՒ	KPEA	B											
ԿԵԼԵ ԳՌ (ԿԱՊԱՆ)	KREL	B											
ԿՈՇԿԱՐԻՆ ԱԱՌԻՆ	KSHM	B											
ԼԱՆԴԱՐ ԻՆ ԼԵՌՆԵՐԻ ԳՌ	LAGN	B											
ՄԱՔՈՒՆ ԵՐԿԱԹԻ ԳՌ	MOER	B											
ՄԱՐՏՈՒՆԻՆԻ	MRSH	B											
ՄԵՐՍԻՆԵՆԻՆՅԱՆ	MSKV	B											
ՄԱԱՌ ՏԱԲԱԿ	MTTB	B											
ՄԵՏՐԻ	MTRP	B											
ՆԻԿՈՒՄԱԾԼԻ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ ՖՈՒ	NDTF	B											
ՆԵՅՐՈՆ	NERN	B											
ՊԼԱՍՏԻԿ	PLAS	B											
ՊԵՐ ՍԱՆԿ. ԳՈՒՆԵԿ. ԿԵՆՏՐՈՆ	PGSK	B											
ՊՈՐՏԻԿ ԱՐԾ	PORT	B											
ՌԱՍՏ ԳՌ	RSTR	B											
ՌԵՅՏՈՒՆ	RETN	B											
ՍԵԼԵԿ	SELN	B											
ՀԻՄՔԵԼԱԼՈՒՄՆԵՐԻ	SHMN	B											
ԷՐ. ՇՈՒՇԱՆ. ՏԵՂԱՏԻՆ Կ/Տ	SHTK	B											
ՍԱՍՈՒՆ ԱԱՌԻՆ ԳՌ	SKZG	B											
ՍԵՐԳԵՅ ՆԵԼԻՊՈՒՅՆԻ ՍԼԱ. ՍՅՈՒՆԻՔԻ ԳՌ	SMAG	B											
ՍՊԻՆԱՆ	SPKN	B											
ՍՏԱՆԴԱՐՏՍԼՈՒ ԳԱԶ	STAN	B											
ՏԱՍՊ	TASP	B											
ՏԱՎՐՈՍ	TAVR	B											
ՈՒՍԿՈ	USKO	B											
ՍՐԻՆԻՎԱՆ ԲԱԿ	UNBK	B											
ՎԱՍԱԳՈՐԾ ԿՈՇԻՆ ՖՈՒ	VAKF	B											
ՎԵԼՈՒ ԷԼԵԿՏՐԱՄԱՍՆԵՐԻ ԳՌ	VELO	B											
ՎԱՆԱՁՈՐ ԷԼԵԿՏՐԱՍԱՆ ԳՌ	VEVG	B											
ՎԻՄԱ	VIMA	B											
ՎԻՏԱՄԻՆՆԵՐԻ ԳՌ	VTMG	B											
ԷԼԵՍՈՒՆ	YELK	B											
ԵՐԵՎԱՆ ԿԱՊՈՒՅՏ	YKHO	B											
ԷՐ. ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ԳՌ	YPHO	B											
ԷՐ. ՈՒԼԵՐ ԳՌ	YRLE	B											
ԶՆԱԿԵՑՏԵՂԱՅԻՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ	ZNGP	B											

* Գրանցագրված գնանշումներ՝ հրապարակված գրանցման հայտերի մասին տեղեկության առնչությամբ ներկայացված նշանակալի գործարքների փաստերի դրությամբ: Բոլոր գները 11 դրամով:
– 4 կամ ավելի գործարքներ կատարելու դեպքում գործարքի հատորը տվյալների բազայում է: Այն դեպքում, երբ 4 կամից քիչ գործարք է կնքվում, տվյալները չեն բազայում: Այլ տեղեկություններ հրապարակվում են ինտերնետային էջում՝ www.armex.am

©Armex

ԺԱՄԱՆԱԿ

ԱՍՏՂԱԳՈՒՇԱԿ 13 մարտ

ԽՈՍ

Աստղերը խորհուրդ են տալիս չափավորել շռայլությունը եւ հանդես բերել խոհեմություն ու խնայողություն, քանզի սպասվում են խոշոր ծախսեր կամ ֆինանսական կորուստներ: Հավանական հակասությունները լուծելիս օգտվեք ձեր ոգեշնչությունից եւ տրամաբանական համոզիչ փաստարկներից:

ՑՈՒԼ

Օրն աննպաստ է վիճելի հարցերի լուծման եւ դատական գործերի համար: Աշխատավայրում եւ տանը ջանացեք զերծ մնալ հարաբերությունների պարզումից, քանի որ անմիտ զբաղմունք է, որը կարող է միայն հոգնեցնել ձեզ եւ որեւէ արդյունքի չհանգեցնել:

ԵՐԿՎՈՒՅԱԿՆԵՐ

Հնարավոր է, որ այսօր փոքր շահույթ ունենաք կամ շահավետ գնում կատարեք: Ստեղծված նոր կապը կամ թեթեւ սիրահետումը շուտով կվերածեն լուրջ հարաբերությունների: Թերեւս ուզենաք արագորեն հասնել հաջողության, բայց անհամբերությունը կարող է ձեզ շատ վնասել:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ

Օրը կապված է կորուստների, ծախսերի հետ: Խորհուրդ է տրվում միաժամանակ հետաձգել ուղեւորությունները: Հնարավոր է, որ վաղանց տարեց եւ թուլացած մարդկանց ինքնազգացողությունը, սրվի հիվանդությունը, լինեն դժբախտ պատահարներ: Ձեր կացարանը պետք է լուսավոր լինի:

ԱՌՅՈՒԾ

Օրվա առաջին կեսին կապիտալ ներդրումներ չանեք. մոլորակների աննպաստ դասավորությունը կարող է հանգեցնել ֆինանսական կորուստների: Երկրորդ կեսին հնարավոր է փորձ վերցնել ծառայողական սանդուղքով: Կարող է ծագել ընկերների հետ հարաբերությունները վերանայելու անհրաժեշտություն:

ԿՈՒՅՍ

Ամեն ինչում նպաստավոր են համագործակցությունը, նոր պարտյորների ներգրավումը եւ ընկերների խորհուրդներին հետեւելու ունակությունը: Հնարավոր են հոգեվիճակի փոփոխություններ, որոնք աննկատ կմնան ուրիշների համար: Ավելի շատ ժամանակ հատկացրեք միայնությանն ու հանգստին:

ԿՇԵՌՔ

Համարձակ եւ անսովոր լուծումները կարող են ճեղքել կուտակված մանր խնդիրների շրջանակը: Այսօր լիարժեք հանգիստ կվայելեք, եթե կարողանաք զբաղվել սիրած գործով կամ շփվել երեխաների, կենդանիների հետ: Ընդհանուր առմամբ դրական օր է:

ԿԱՐԻՃ

Պասիվության եւ հանգստի օր է: Այսօր կարող եք լինել միանգամայն առողջ, եթե հաշվի չառնեք ընդհանուր ճնշվածության վիճակը եւ որոշակի նյարդայնությունը: Ջանացեք լսել սեփական ինտուիցիայի ձայնը եւ զերծ մնալ տհաճ շփումներից:

ԱՂԵՂՆԱՎՈՐ

Հակասական օր է: Աղեղնավորները կարող են ընկնել անհիմն լավատեսության մեջ, որն արագորեն կփոխվի մելancholության: Հարուստ երեւակայությունը կարող է բավական մոայլ հեռանկարներ պատկերել, որոնք կհերքվեն պայծառ պատկերներով: Խորհուրդ չի տրվում միայնակ մնալ:

ԱՅԾԵՂՋՅՈՒՐ

Աստղերը խորհուրդ են տալիս հետեւել սեփական առողջությանը: Հետեւեք ձեր սննդին: Սթրեսներ գնելիս ուշադրություն դարձրեք որակին եւ ոչ թե քանակին: Հրաժարվեք պահածոներից, քաղցրեղենից եւ դժվարամարս կենդանական սննդից: Ձեր սննդաբաժնում պետք է լինեն մրգեր եւ բանջարեղեն:

ՋՐՀՈՍ

Ջրհոսների աճած հմայքը նրանց կօգնի հաղթահարել բոլոր խոչընդոտներն ու արգելքները, որ առկա են հաջողության ճանապարհին: Այսօր կարող են լիովին դրսեւորվել ձեր մտավոր, գեղագիտական եւ հոգեւոր հատկանիշները: Սակայն խուսափեք ֆիզիկական մեծ լարում պահանջող գործերից:

ՁԿՆԵՐ

Վճռականորեն գործեք բոլոր պարագաներում: Որեւէ մեկին մի զիջեք նախաձեռնությունը: Մի վախեցեք որեւէ աշխատանք ձեռնարկելուց, թեեւ մտահղացման իրագործումը դժվար է լինելու: Դժվարությանն պատճառով թերեւս դժգոհեք ինքներդ ձեզնից եւ շրջապատից:

ԽՈՀԱՐԱՆ

Ծիրանաչրով ապուր

1 կգ կորիզով կամ կորիզը հանած ծիրանաչիրը լվանալ, լցնել 3 լիտր ջրի մեջ, դնել կրակին: Եփել այնքան ժամանակ, մինչեւ ծիրանաչիրը լավ եփվի, իսկ ջուրը հիչ թանձրանա: Եթե կորիզով է եփվում, պետք է եփվեն նաեւ կորիզները:

Պատրաստել սոխառած (որոշ գյուղերում սոխառածին փոխարինում է դաղած յուղը), ավելացնել եփածին, խառնել եւ մատուցել: Այս կերակուրն ուտում են մեջը լավաշ բրդած:

				Դիվանագիտական բողոք		Դրամ՝ լումա, դոլար՝ ...		Գետի մեջ թափվող ուրիշ գետ	
				1		Զինվորական շտաբի «միավոր»		Տանը ծլեցրած ցորեն	
				Սեփական աշխատանքի արդյունքը	Սրաքիթ պղպեղ		«Քսերոքսի արտադրանք»		Կանացի կոշիկի բարձր «դետալ»
Կատվաքար		Մուրաբա, կոմպոտ, մարինադ	«Վատ բան անող»	Ըստ Դարվինի՝ «նախամարդ»					
				Ցուրտ, սառը, ...		Իսկի կես հեկտար էլ «չի ծգում»			
Մուսուլմանուհու «շղարշը»		Ծխից «խեղդված» միս						Երե-եգեր հարաբերություն	
					«Պաղած» պղպջակ	Դերձակներից մուշտակ կարողը			
Եւ պատի է, եւ հատակի		Մաքրում ես, հետո էլ թափում				Գեղարվեստական գործ			
				Եզակի հնարավորություն					
Ուսանողի «տուրքը» բուհին	Ստրուկից «լավ» կարգավիճակ	Ծառի «պինդ ոսկորը»							
Ծնողազուրկ		Օժիտի «հայերեն» տարբերակը		... ու չամիչ					
			Խաղաքարտ «տուզից բարձր»		Համայնքը հնդիկի համար				
Դուշանբե ազգ									
3	... Տիմոխին, Ջորջ Ռոբրոնսոն					Կինոռեժիսոր ... Շահնազարով		Սիրասունի «փայփայատեղին»	«Անմաքուր» հետք
				Վերջի հականիշը					
Կրտսեր	Մեղվի «արտադրական» հումքը							«Պրիմա», «Չիբուխ», ...	
				«Ժյուլ-վեռնյան» պատահար					
					Անտառամեջի «անկնիկը»		2		Ընչաքաղց, անկուշտ
					Թերթավոր փայտանյութ	Պասպարտուի «վերադասը»			
					Մաուգլի, սեւ հովազ	Սկիզբ կյանք, վերջ ...			

ՍԿԱՆԴԱԼՈՏ

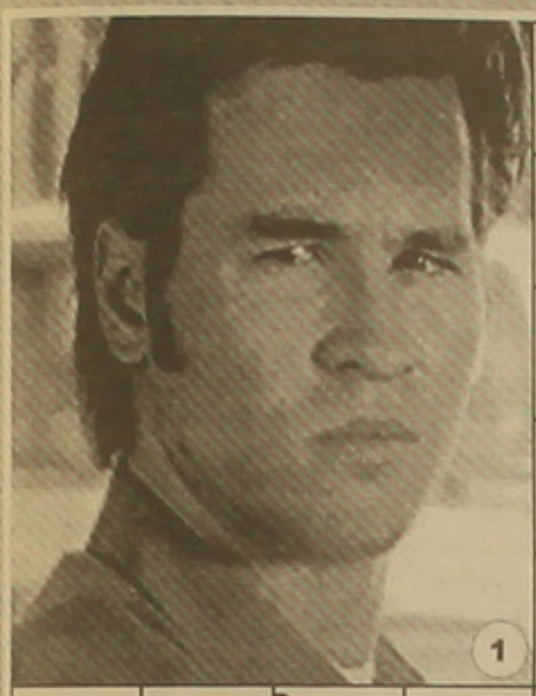

Կրոնական «այլախոհ» — Դաժան մոլագար — «Ոչ բնական» լեզու — Էքյուի հետնորդը — Լուսաշող եւ պայծառ լուսատու

Պետություն + պետություն — Տիկին Ռաիսայի իրավահաջորդը — Պատուհանի «աչքը» — Մրցասկիզբ, մրցամեկնարկ — Այծի «լուսատու», բուժիչ ճարպ

Մշտադալար փշատերեւ

Կնամեծար սպառազեն հեծյալ — Զորահրամանատար Բժշկյանը — ...Քրիստիան Անդերսեն — Արտ, բնագավառ — Ֆրանսիա, քաղաք, «Օսկար» — «Հեքիաթային» կառույց

Կոպալ — Խաչակիրների երթը — Տարզանի կապիկը — Անհագ, անկուշտ, ... — Շինության գետնահարկ

Միջուկ + էլեկտրոն — «Սեւ-սպիտակ» խառնածին — Ղազախստան, խոշոր քաղաք — «Մատյան ողբերգության»

եւ գուժկանը, եւ ավետաբերը — Շիրվանզադեի ծննդավայրը — Տ-ն գրաբարում — եւ Ախմատովա, եւ Գերման

Թբիլիսաբնակ անձնավորություն — Յուրի «բարի» մարմնամասը — Նորաքուխ, անփորձ

Մատադոի կենցաղամահու կռիվը — Շվեդական «Ֆորդ» — Չայքենդ — եւ առաքելական, եւ ուղղափառ — Մարտի 8, ապրիլի 7 — Մաշտոցինն ուխտատեղի է — Հայուհու նուրբ անձնանուն

Դարբին, հնոց — Բաշկիր — Շատ ... կամ եռման ջուր — Լուսանկարչական ֆիրմա

2 — Ջեռնաշղթան էլ է ... — «Լեզվանի» թռչուն — եթե շրջես, նավ կդառնա

... Սերուդա — Շինջոկատ — Գաղաքների գագաթ — Սեւ գոտու «կարգ» — Հարազատ — Ֆիլեաս Ֆոգը միշտ գտնում էր — Մազերը «ջերմորեն» չորացնողը — եւ թռչուն, եւ միրգ

Ֆորտրան, ալգոլ — «Վեդի Ալկոն» ներկայացնում է — «Չիաթիմ»

Կեկելինը մուրհակն էր — Օրվա 1/24-րդ մասը — Երկու կիսամյակ — Վիզ — 1 — Մեր մեքենաներից «ալպինիստը» — Գորգի «հիմնաւորը»

Փայտե բարակ «թերթ» — Գերմանացի «Ֆրից», ռուս ... — «Կտրված» կաթ

Ոսկերչական խալցեդոն — Կոնքի եւ ծնկի միջնահատվածը — 5 — 5-րդ դարի հայ պատմիչ

Մուրճի «սխալն ուղղողը» — Ողբ, լաց — Եւ ուկրաինացին, եւ բելոռուսը

... Խայամ — Կես տոն «վերեւ» — Նա սարկավագ է, դեռ ոչ ... — Օրիորդը Լոնդոնում — Չյուդո կիմոնո, ըմբշամարտ ... — «Քաղաքացի» «սայլ»

Խրատել, ... տալ — «Կուզիկ» տավար — «Սեպ» Եվրոպայի եւ Ասիայի միջեւ — 4 — Լոմբարդի «բնակիչ»

Երաժշտական դուետ

Ոչ հայր ունի, ոչ էլ մայր — «Բուրավետ» երկինք — Փափազյանական արքան

Ներկա չգտնվող

«էլ ... փիսո, էլ քաչալ շուն» — Չբեր, ստերջ, ... — 3

ՕՐՎԱ ԻԵՏՔԻՑ

ՍԱԿԱՐԱՆ

Դրամի անկումը պայմանավորված է ներմուծման սեզոնայնությամբ

Վերջին 10 օրերի ընթացքում դրամի փոխարժեքը զգալի անկում ունեցավ: Եթե փետրվարի վերջին եւ մարտի սկզբին 1 դոլարը փոխանակման կետերում գնվում էր 565 եւ վաճառվում 567 դրամով, ապա երեկ արդեն այդ հարաբերակցությունը դարձել էր 575-578: Ազգային արժույթի անկման վերաբերյալ Կենտրոնական բանկի, ի պատասխան մեր հարցման, ուղարկած մեկնաբանության մեջ որպես հիմնական պատճառ նշվում էր ներմուծողների կողմից ամերիկյան դոլարի աճած պահանջարկը: ԿԲ մամուլի ծառայությունը տեղեկացնում է նաեւ, որ դրամի հաշվարկային փոխարժեքը դոլարի նկատմամբ նվազել է մոտ 0,35 տոկոսով, որտեղ էլ «հիմնականում ձեւավորվում է փոխարժեքը»: Ինչ վերաբերում է փոխանակման կետերում գնման եւ վաճառքի մակրածախ գներին, ապա, ըստ ԿԲ-ի, «արձանագրված տատանումները էական չեն եւ բնականոն են ցուկայի համար»:

Երեկ հնարավորություն ունեցանք նաեւ դրամի փոխարժեքի անկման հարցն անմիջապես ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանին ուղղելու: Վերջինս նույնպես բնական եւ ծրագրված համարեց սղաճը, նշելով, որ արժույթի տատանումները պայմանավորված են ցուկայական գործընթացներով: Բացի ներմուծման սեզոնայնությունից, երբ դոլարի պահանջարկն աճում է, ԿԲ նախագահը թվարկեց նաեւ մի շարք այլ գործոններ, որոնք ազդում են դրամի փոխարժեքի տատանումների վրա: Դրանք են եկամուտների հավաքման մակարդակը, բյուջեի միասնական հաշվեմնացորդը, բյուջեի ծախսերը, արտաքին պարտքի սպառման վիճակը, որոնք ազդում են դրամական զանգվածի վրա: Սակայն այն, որ պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերի տոկոսադրույքները ոչ թե աճել են, այլ նվազել, Տիգրան Սարգսյանի հավաստմամբ, ապացույց է, որ արտարժույթի տատանումները ժամանակավոր են:

Ա. Մ.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Կոնվերս բանկ» ՓԲԸ-ն հայտարարում է «Արֆա» վճարային պլաստիկ քարտի արտաքին տեսքի ձեւավորման մրցույթ: Մրցույթի հաղթողին կտրվի դրամական մրցանակ՝ 300 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ գումարի չափով:

Մրցույթի մասնակիցների աշխատանքների ներկայացման վերջնաժամկետը մարտի 31-ն է:

Մանրամասների համար զանգահարել մարկետինգի կամ պլաստիկ քարտերի բաժիններ՝ 235186 հեռախոսահամարով:

For Your Internal News of Armenia

www.azg.am

Log on to In English, Russian, Armenian and Turkish

ProMedia
The Professional Media Program Armenia

18/2 Bagramian Ave.,
Yerevan 375019, Armenia
Tel: 3741 58 14 89; Fax: 3741 58 16 04
E-mail: promedia@arminco.com

Բաղրամյան պ. 18/2
Երեւան 375019, Հայաստան
Հեռ. 3741 58 14 89; Ֆաքս 3741 58 16 04
էլ. փոստ promedia@arminco.com

IREX/ProMedia Armenia-ն հայտարարում է մրցույթ հայաստանյան տպագիր լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների համար: Մրցույթի հաղթողները կմասնակցեն Սանկտ-Պետերբուրգում անցկացվելիք VII-րդ Միջազգային լրագրողական դպրոցի դասընթացներին (հունիսի 24 - հուլիսի 5) նվիրված լրագրողական հետաքննությանը:
Դասընթացները կվարեն Սանկտ-Պետերբուրգի համալսարանի լավագույն մասնագետները եւ Ռուսաստանի հայտնի լրագրողներ: Քննարկվելու են հետեւյալ թեմաները

- Լրագրողական հետաքննություն (ինչպես ցուցաբերել պրոֆեսիոնալ մոտեցում)
- "Կոմերսանտ" եւ ժուռնալիստիկա
- Լրագրողական էթիկա եւ ՁԼՄ-ի իրավական կարգավորում
- Սոցիալական, քաղաքական, տնտեսական եւ էկոլոգիական հետաքննության առանձնահատկություններ

Դիմորդներին անհրաժեշտ է

- Լրագրողական հետաքննության փորձ (ներկայացնել հրապարակված հեղինակային երեք հոդվածներ)
- Բոլոր դասախոսություններին հաճախելը

Ռուսերենի իմացությունը պարտադիր է:

Մրցույթին մասնակցելու համար ներկայացրեք Ձեր ռեզյումեները եւ դիմումները IREX/ProMedia գրասենյակ՝ Բաղրամյան 18/2, Երեւան 375019:
Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 2002 թ. մարտի 29-ը, 17:00:
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 58-14-89:

IREX/ProMedia ծրագրի ֆինանսավորումը Հայաստանում իրականացնում է ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID).

TAXI Liza

Фиксированные цены до аэропорта.
Предоставляются водители для вождения ваших машин

1 км- 70 драм

КРУГЛОСУТОЧНО
Машина подъедет к клиенту бесплатно

Музыкальный заказ на radio VAN FM 103.0

540044

"РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН"

RADIO VAN FM 103

Проект радиостанции "РАДИО ВАН" FM 103.0 "Золотая Лира" конкурс на лучшую армянскую песню года

Каждую неделю популярные ведущие "Радиостанции Ван" знакомят Вас с пятью песнями, которые исполняются отечественными исполнителями. С понедельника по пятницу на 103.0 FM-волне "РАДИО ВАН" Вы можете познакомиться с этими песнями, судьба одной из которых решится в субботу!
Только в субботу в 17.00 в прямом эфире радиостанции "РАДИО ВАН" Вы можете выбрать самую лучшую песню недели, отдав за нее свой голос! Последняя суббота месяца- хит-парад месяца! Конец года- хит парад года и заключительный Гала-концерт, в котором примут участие 12 лучших песен года!
"Золотая Лира"- это конкурс песен, которые выбирает народ!

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՊՈՊՈՏԱ ԲԱՑ ԱՃՈՒՐԴԻ ՀՐԱՎԵՐ

ԵՐԵՎԱՆ

Հյուսիսային պոպոտայի օտարման գոտու Թումանյան, Տերյան եւ Լալայանց փողոցների միջեւ ընկած հատվածում թիվ վեց, յոթ եւ ութ հողամասերի կառուցապատման նպատակով վարձակալներին որոշելու համար Երեւանի քաղաքապետարանը 2002 թ. փետրվարի 26-ին, մարտի 5-ին եւ 12-ին «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթում պաշտոնական ծանուցումներով հայտարարել է բաց աճուրդներ, որոնք համապատասխանաբար անց են կացվելու 2002 թ. մարտի 29-ին, ապրիլի 5-ին եւ 12-ին ժ. 18:00-ին Երեւանի քաղաքապետարանի նիստերի դահլիճում:

Աճուրդների առարկան է՝ շենքերից եւ շինություններից ազատված եւ որեւէ իրավունքով չծանրաբեռնված համապատասխան հողամասի վարձակալության պայմանագրի կնքման իրավունքը: Կառուցապատման ավարտից հետո նախատեսվում է կադաստրային արժեքով հողամասերն ի սեփականություն ձեռք բերելու հնարավորություն:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել «Հարությունյան եւ գործընկերներ իրավաբանական գրասենյակ» ՍՊԸ, ք.Երեւան, Խանջյան 50, Թեթեյան կենտրոն, IV հարկ,
հեռ. 559501, 559502, բջջ. 400749, 403301, էլ-փոստ: auction@legal.am

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԱՊԱՆՅՈՒԹԱԿԱՆԱՑՈՒՄ

Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա ինքնակարգավորվող կազմակերպությունը (այսուհետ՝ Դեպոզիտարիա) հայտարարում է, որ «Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքի 115 հոդվածի եւ ՀՀ արժեթղթերի հանձնաժողովի 2001 թվականի հոկտեմբերի 16-ի թիվ 416/01 որոշման համաձայն ապանյութականացնում է (վերածում է ոչ փաստաթղթային ձեւի) «Նուրարաշենի թռչնաֆաբրիկա» եւ «Ուրարտու ԱԱԿ» ԲԲԸ-ների հասարակ բաժնետոմսերը: Նշված բաժնետոմսերը ապանյութականացված են համարվում սույն թվականի մարտի 14-ից:

«Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքի 42 հոդվածի 4-րդ կետի համաձայն, յուրաքանչյուր անձ, որը նշված բաժնետոմսերի սեփականատեր կամ անվանատեր է, պարտավոր է սույն տեղեկացումից հետո 10-օրյա ժամկետում, իր փաստաթղթային արժեքուղթը (արժեթղթերը կամ դրանց հավաստագրերը) ներկայացնել Դեպոզիտարիա: Դեպոզիտարիայի կողմից ապանյութականացված արժեթղթերի փոխանցումը կարող է իրականացվել բացառապես Դեպոզիտարիայում բացված հաշիվներով:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա ինքնակարգավորվող կազմակերպությանը ք. Երեւան Հանրապետության 5/2 հասցեով կամ զանգահարել 56-64-46 եւ 58-91-51 հեռախոսահամարներով:

ProMedia
THE PROFESSIONAL MEDIA PROGRAM ARMENIA

18/2 Bagramian Ave.,
Yerevan 375019, Armenia
Tel: 3741 58 14 89; Fax: 3741 58 16 04
E-mail: promedia@arminco.com

Բաղրամյան պ. 18/2
Երեւան 375019, Հայաստան
Հեռ. 3741 58 14 89;
Ֆաքս 3741 58 16 04
էլ. փոստ promedia@arminco.com

IREX/ProMedia Armenia-ն հայտարարում է մրցույթ լրագրող տպագիր լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների համար, որի հաղթողները կմասնակցեն արտասահմանում անցկացվելիք կրճատ- դասընթացներին: Մասնավորապես

Բրյուսել, հունիսի 4-5, 2002 թ.: Օրակարգում՝ Եվրամիության բնապահպանության քաղաքականության լուսաբանումը:
Մասստրիխտ, հունիսի 24-26 2002 թ.: Օրակարգում՝ լրագրողական հետաքննություն:

Նախնական փուլի հաղթողները կհրավիրվեն հարցազրույցի IREX/ProMedia գրասենյակ:

Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է՝

1. Ռեզյումե
2. Հրապարակված հեղինակային երեք հոդվածներ
3. Անգլերեն լեզվի իմացություն

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 2002 թ., մարտի 29-ը, 17:00:
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել IREX/ProMedia գրասենյակ՝ Բաղրամյան 18/2, Երեւան 375019, Հայաստան:
Հեռ. 58-14-89

IREX/ProMedia ծրագրի ֆինանսավորումը Հայաստանում իրականացնում է ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID).

ProMedia
The Professional Media Program Armenia

ԼՐԱԳՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ եւ ՆՈՐ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵԹԵ ԴՈՒՔ ՇԱՆՈԹ ՉԵՔ ԻՆՏԵՐՆԵՏԻՆ

IREX/ProMedia Armenia-ն առաջարկում է անվճար համակարգչային դասընթացներ ՁԼՄ-ի ներկայացուցիչների եւ ԲՈՒՀ-երի լրագրողական բաժինների ուսանողների համար:
Դասընթացները կանցկացվեն ամեն օր, ժամը 19:00-ին:
Ուսուցման ծրագրում՝ Windows 98, MsOffice97, Netscape Navigator:

Ցանկացողները կարող են դիմել IREX/ProMedia գրասենյակ՝ Բաղրամյան 18/2, Երեւան 375019, Հայաստան:
Հեռ. 58-14-89, 54-31-94, Գեւորգ Սահակյանին:

IREX/ProMedia ծրագրի ֆինանսավորումը Հայաստանում իրականացնում է ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID)

ԵՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Երեւան քաղաքի կենտրոնում 80 մ² կիսանկուղային տարածք: Եռաֆազ հոսանք, ջուր՝ մշտական:
Հարմար է օֆիսի, սաունայի, բարի եւ այլ օբյեկտներ կառուցելու համար:
Հեռ. 529-353, բջջ. (09)429353: Գինը՝ $20.000:

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյանց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 12. 03. 2002 Գինը՝ 100 դրամ